

Miłość Ojczyzny wyrażona troską o dokumenty z przeszłości

DOTYK PAMIĘCI

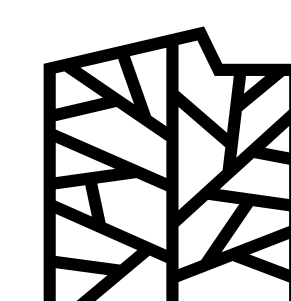
 **ARCHIWA
PAŃSTWOWE**
ARCHIWUM PAŃSTWOWE W OPOLU

Życie człowieka od chwili jego narodzin poprzez naukę, pracę, działalność po śmierć zapisana jest w różnego rodzaju dokumentach, tworzących z czasem mniejsze lub większe domowe archiwum. Początkowo spełnia ono funkcje czysto praktyczne, następnie zaś nierzadko staje się świadectwem życia jednej lub wielu rodzin. Bogactwo i różnorodność domowych archiwów zależy od warunków życia, pozycji społecznej, wykształcenia, wykonywanego zawodu, zaangażowania w środowisku, w którym żyła dana osoba oraz jej zainteresowań i aspiracji. Znajdziemy w nich czasem jedynie akty metrykalne, świadectwa szkolne czy dyplomy. Często jednak zdarzają się w zbiorach znacznie bogatsze pamiątki, takie jak: albumy, fotografie, pamiętniki czy odznaczenia. Bywa, że nie jesteśmy świadomi wartości rodzinnych pamiątek, sprowadzając je jedynie do roli źródła do dziejów jednej rodziny. Tymczasem stanowią one wyjątkowe świadectwo historii społeczności lokalnych, źródło wiedzy o uwarunkowaniach społecznych, kulturalnych czy politycznych. Dlatego warto o nie zadbać, chroniąc je przed zniszczeniem lub utratą. Wskazówki, w jaki sposób zachować na długie lata pamiątki po naszych przodkach, można uzyskać od doświadczonych pracowników archiwów. W wielu przypadkach, zwłaszcza jeśli chodzi o spuścizny po osobach szczególnie zasłużonych, rodziny decydują się na przekazanie materiałów do archiwów państwowych, gdzie oprócz fachowego zabezpieczenia mogą być udostępnione szerszemu gronu odbiorców, w tym zwłaszcza historykom podejmującym badania na temat dziejów poszczególnych regionów i społeczności. Pozostawiając je w zaciszu domowym ograniczamy dostęp do tych świadectw przeszłości, czyniąc z nich zbiór pamiątek cieszących się zainteresowaniem co najwyżej członków rodziny. Idea archiwów rodzinnych ma zatem dwa wymiary: pierwszy, to gromadzenie i zabezpieczenie dokumentów i pamiątek rodzinnych; drugi, to udostępnienie ich szerszemu gronu odbiorców.

Archiwa państwowe dotychczas przyjmowały dokumentację wytworzoną przede wszystkim przez instytucje, ale od kilku lat coraz częściej trafiają do nich materiały z archiwów rodzinnych, które niejednokrotnie stanowią uzupełnienie zbiorów akt przejętych z urzędów. Również Archiwum Państwowe w Opolu od kilku lat przyjmuje materiały od osób prywatnych, które zdecydowały się przekazać swoje skarby zgromadzone w archiwach domowych w ręce profesjonalnych archiwistów. Materiały rodzinne zgromadzone są w zbiorach, kolekcjach i spuściznach. Tylko w ciągu ostatnich kilku lat Archiwum Państwowe w Opolu zgromadziło sześć zbiorów i kolekcji od osób prywatnych. Na wystawie zaprezentowane zostały materiały z archiwum domowego czterech rodzin. Pochodziły one z różnych terenów, odmienne były także losy osób, o których wiedzę czerpiemy z dokumentów. Tym, co łączy wszystkie te postaci, jest ich związek z Opolem.

Poprzez zaprezentowaną ekspozycję pragniemy zachęcić Państwa do tworzenia własnego archiwum domowego. Skłania do tego trwająca rocznica 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości, którą celebруем w dużej mierze przy pomocy wydobytych na światło dzienne źródeł, pochodzących z rodzinnych zbiorów, pieczołowicie przechowywanych dla potomności.

**ARCHIWA
RODZINNE
NIEPODLEGŁEJ**

Anahid Keuprulian

Anahid nad morzem
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3676/1

Anahid w wieku 2 lat, 1936 rok
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3676/7

Anahid podczas pobytu w Warszawie, 1936 rok
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3676/2

Trzyletnia Anahid w Hrebenuwie, 1937 rok
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3676/10

Kopia akt chrztu Anahid Keuprulian
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3676/15

Anahid na wycieczce w Karpaczu, 1971 rok
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3676/14

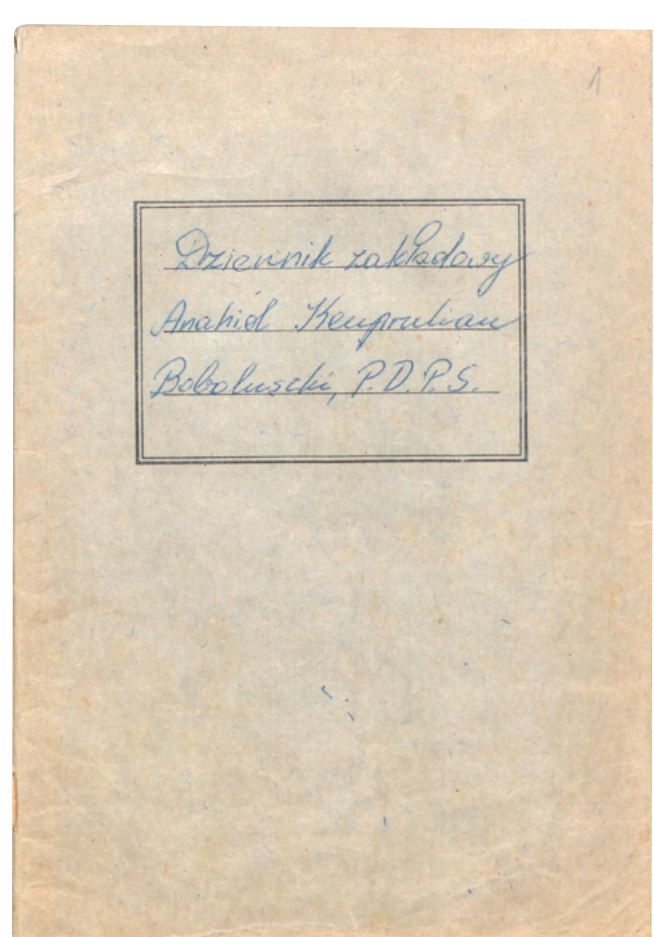

Anahid wraz z ciotką Jadwigą Wójcik w Krakowie, 1954 rok
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3676/13

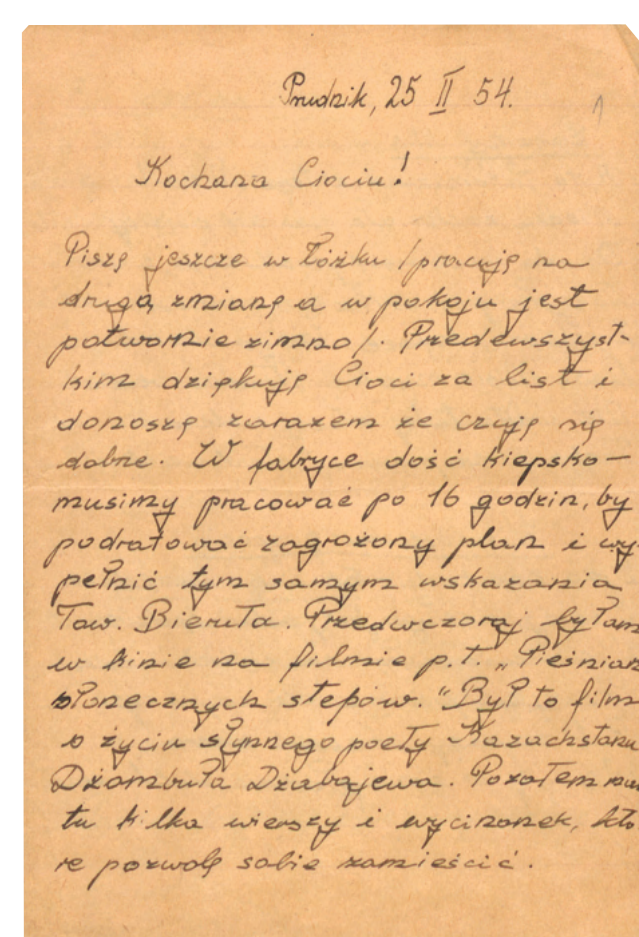
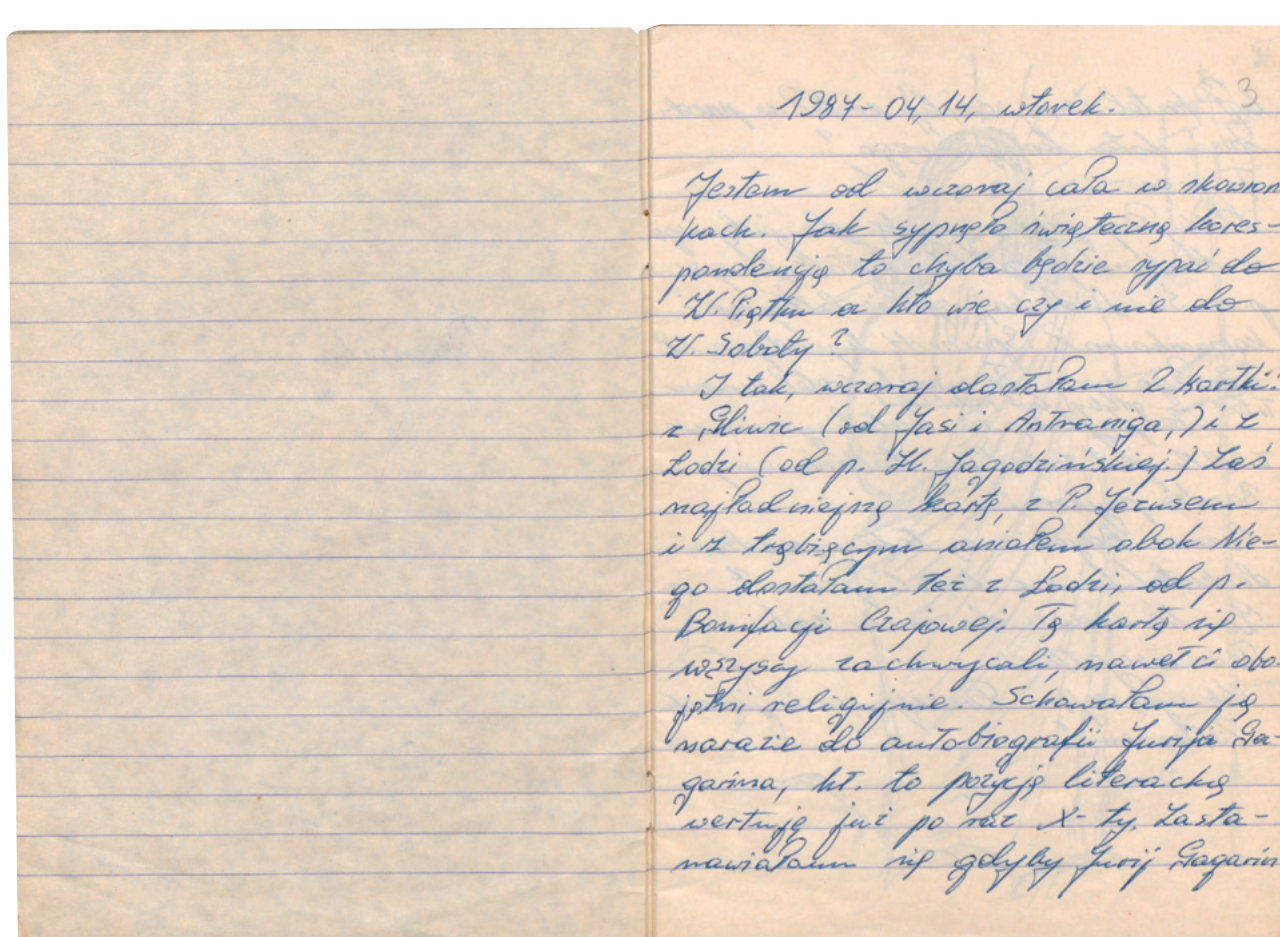

Podczas pobytu w Hrebenuwie
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3676/12

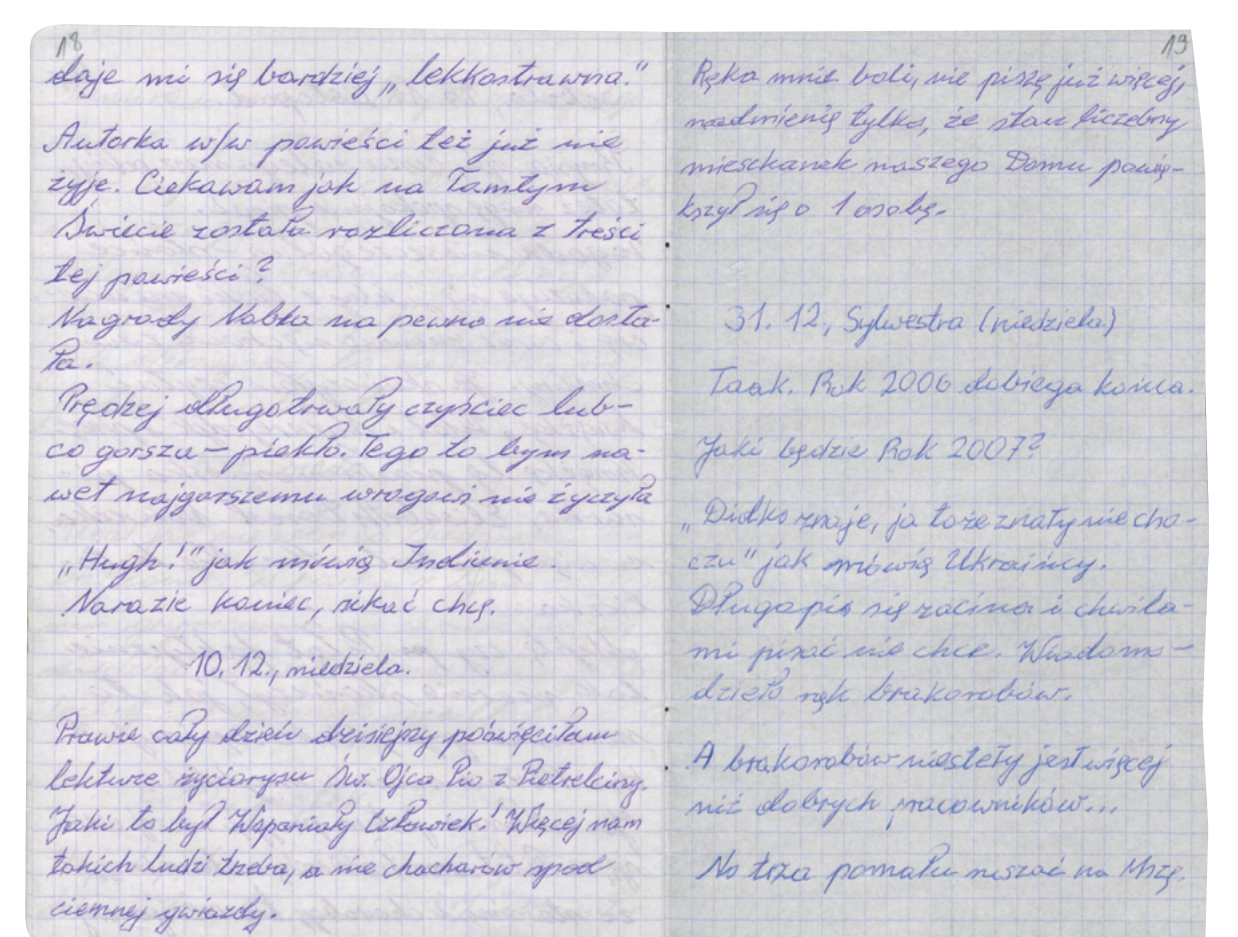
Album rodzinny

Dziennik zakładowy prowadzony przez Anahid | Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3676/14

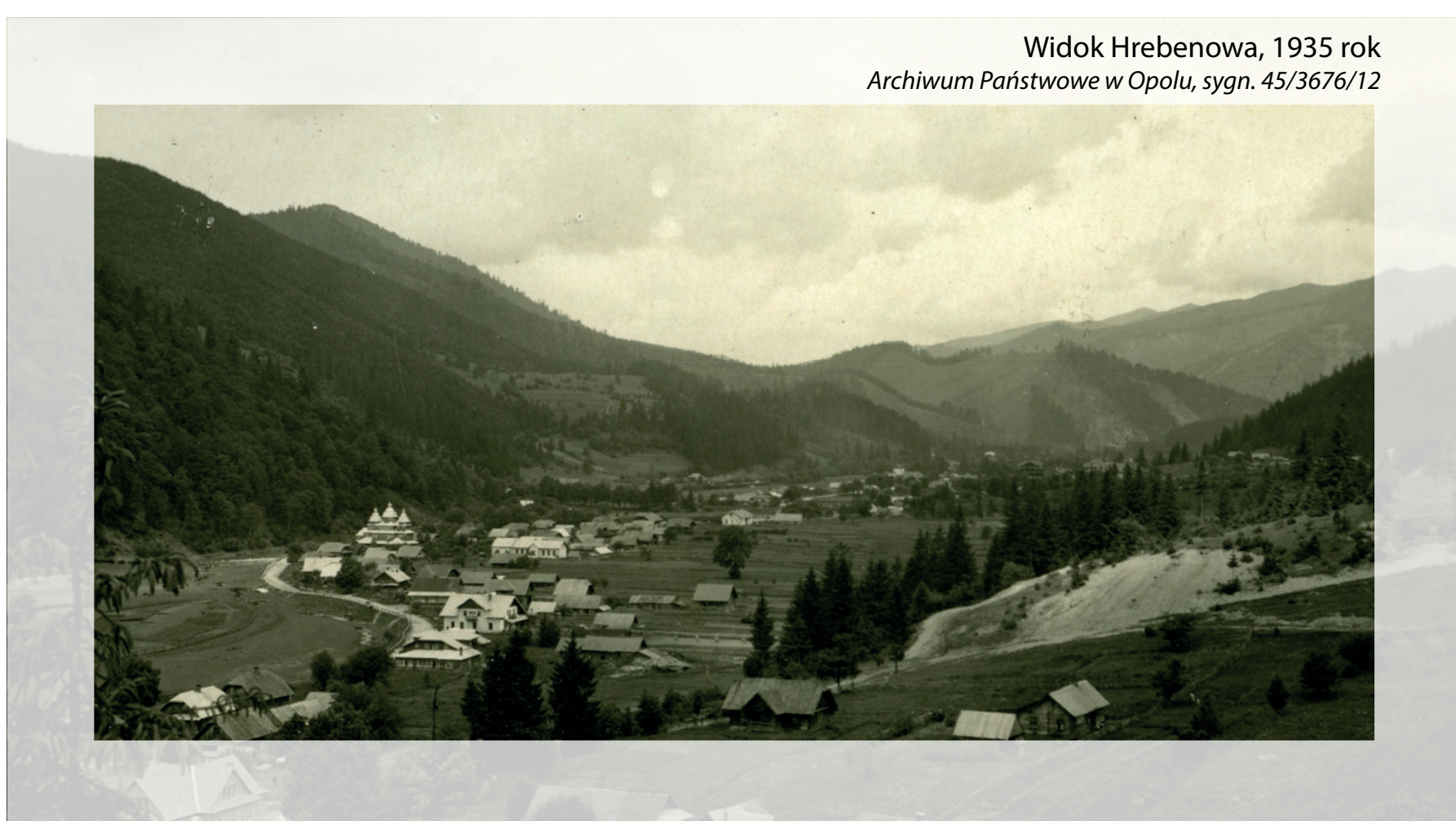
List do ciotki Jadwigi, 1954 rok
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3676/1

Kartka z dziennika „Pod bocianami” prowadzonego przez Anahid w latach 2005-2006 | Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3676/12

W drodze na wakacje
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3676/9

Widok Hrebenuwa, 1935 rok
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3676/12

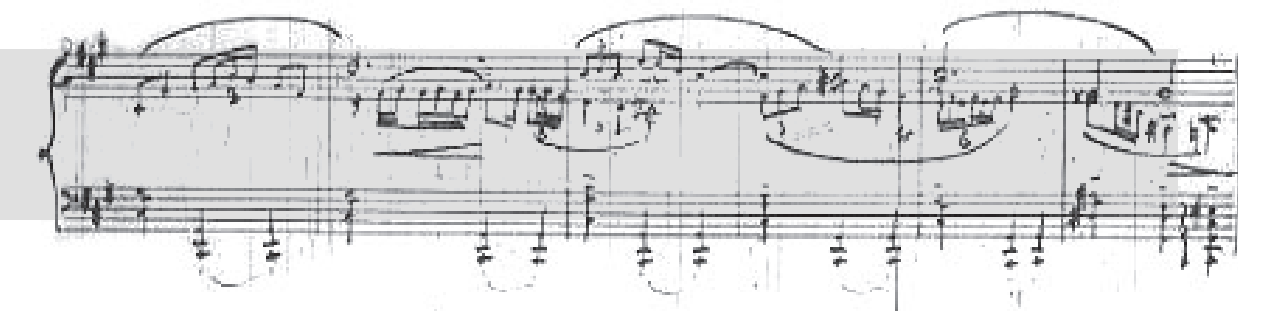
Anahid Keuprulian urodziła się 24 września 1932 roku we Lwowie. Była córką Broniskawy Wójcik-Keuprulian i Garabeda Keupruliana. Beztrudnie i szczęśliwe dzieciństwo zostało przerwane wraz z przedwczesną śmiercią rodziców Anahid. Wychowaniem osierconej siedmioletki zajęła się ciotka Jadwiga - siostra Broniskawy, z którą dziewczynka przyjechała w 1946 roku transportem ze Lwowa na teren Śląska Opolskiego. Obydwie zamieszkały w Prudniku. Jako dorosła osoba, Anahid podjęła pracę w Zakładach Przemysłu Skórzanego „Otmęt” w Krapkowicach. Jadwiga zmarła w 1969 roku, natomiast Anahid przybyła do Domu Pomocy Społecznej w Klisinie w 1979 roku, a następnie przebywała w jego Filii w Boboluszkach. Tam pozostała do śmierci w 2012 roku. Pochowano ją na cmentarzu komunalnym w Głubczycach. Przez mieszkańców i personel nazywana była Anią. Zapamiętano ją jako osobę pogodną, inteligentną i pobożną. Posiadała zdolności artystyczne, pięknie rysowała. Podczas pobytu w Domu Pomocy Społecznej prowadziła dziennik, w którym opisywała różne wydarzenia z życia pensjonariuszy. Materiały po Anahid Keuprulian zostały przekazane do Archiwum Państwowego w Opolu przez kierownictwo Domu Pomocy Społecznej w Klisinie. Są to głównie albumy rodzinne, listy do ciotki oraz dzienniki z pobytu w Domu Pomocy Społecznej i zesztytu, w których znajdują się zapiski z czasów jej pracy zawodowej oraz pobytu w Domu Pomocy.

Miłość Ojczyzny wyrażona troską o dokumenty z przeszłości

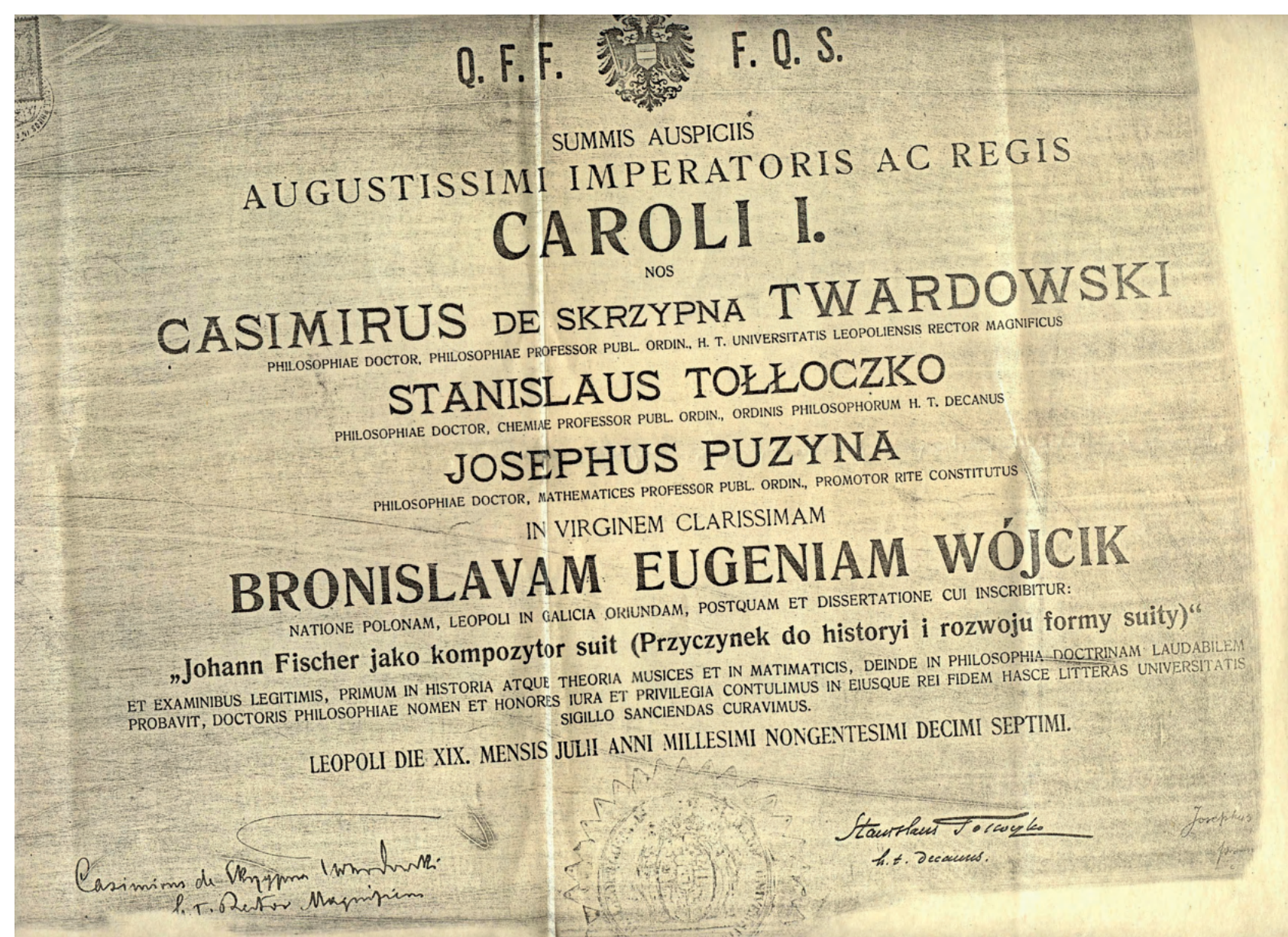
Bronisława Wójcik -Keuprulian

Bronisława Wójcik w wieku 39, 1929 rok
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3676/2

Bronisława Wójcik-Keuprulian urodziła się 6 sierpnia 1890 we Lwowie. Była kobietą wszechstronnie uzdolnioną. Ukończyła muzykologię, matematykę oraz filozofię. Jednakże dalszą karierę związała z muzyką. W roku 1917 uzyskała tytuł doktora w dziedzinie muzykologii. Natomiast w 1934 habilitowała się. W latach 1919-1925 prowadziła działalność naukowo-dydaktyczną w Zakładzie Muzykologii Uniwersytetu Jana Kazimierza. W latach trzydziestych ubiegłego wieku przeprowadziła się do Warszawy, gdzie podjęła pracę w Instytucie Fryderyka Chopina. Działała w wielu organizacjach naukowych. Była między innymi członkiem Polskiego Towarzystwa Orientalistycznego, Towarzystwa Naukowego we Lwowie, Polskiego Towarzystwa Filozoficznego oraz Société Française de Musicologie. W 1929 roku poślubiła Ormianina - Garabeda Keupruliana, z którym miała córkę. Wraz z mężem angażowała się w działalność Archidiecezjalnego Związku Ormian we Lwowie. Zmarła w wieku 48 lat. Została pochowana na Cmentarzu Łyczakowskim we Lwowie. Tak wspominał ją Stanisław Donigiewicz na łamach „Postać św. Grzegorza”: „Wybitna indywidualność artystyczna i naukowa. Ś.p. dr Keuprulian znana była dobrze nie tylko we Lwowie, w Polsce, ale i wśród sfer naukowych całego świata cywilizowanego, w szczególności zaś wśród muzycznych i naukowych sfer ormiańskich Ameryki, Anglii, Francji i Niemiec”.

Kopia dyplomu doktorskiego Bronisławy Wójcik
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3676/16

Fotografia 26 letniej Bronisławy Wójcik, 1916
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3676/1

Rodzina Keuprulian w Hrebennie, 1937 rok
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3676/10

Bronisława z córką w Hrebennie, 1935 rok
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3676/10

Bronisława Wójcik - Keuprulian z mężem
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3676/1

Matka i siostry Bronisławy Wójcik
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3676/1

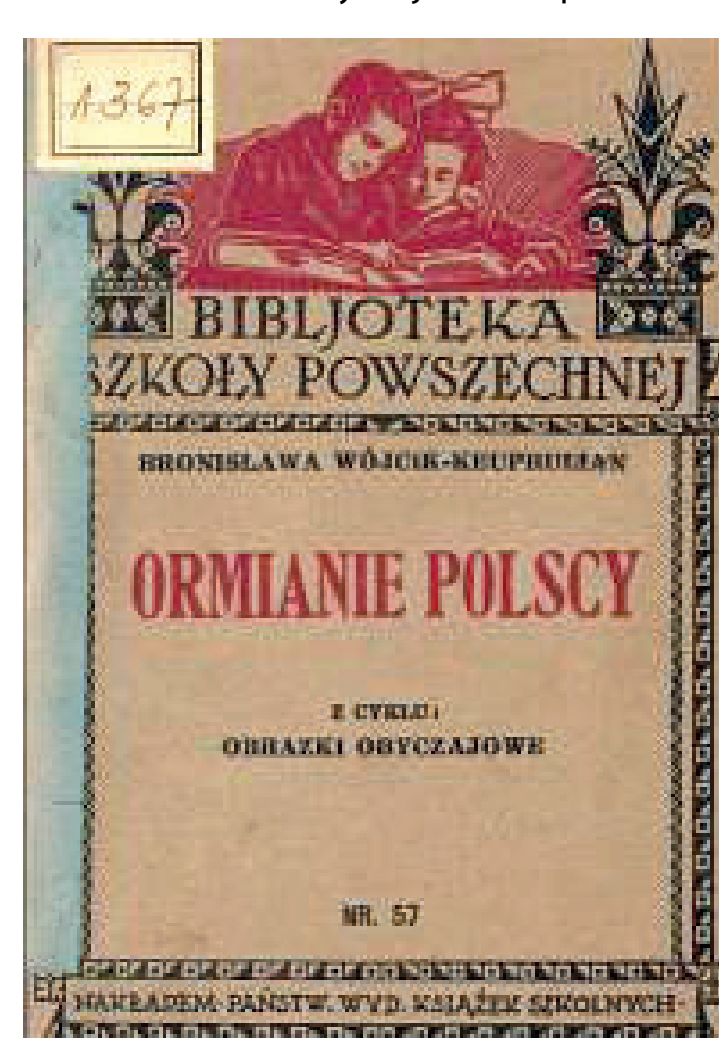

Bronisława z teściową, 1931 rok
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3676/1

Na wakacjach z córką Anahid
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3676/1

Opracowanie dotyczące Ormian polskich autorstwa Bronisławy Wójcik - Keuprulian

DOTYK PAMIĘCI

ARCHIWA PAŃSTWOWE
ARCHIWUM PAŃSTWOWE W OPOLU

Gerabed Keuprulian

Inżynier Gerabed Keuprulian
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3676/2

Bronisława i Gerabed
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3676/10

Państwo Keuprulianowie, 1935 rok
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3676/2

Tablica w języku armeńskim z katedry pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny we Lwowie

Gerabed Keuprulian urodził się 20 marca 1884 roku w Adrianopolu. Tam ukończył Gimnazjum ojców Zmartwychwstańców. Ze względu na prześladowania ludności ormiańskiej w Imperium Osmańskim wyemigrował i osiedlił się we Lwowie. Studia wyższe ukończył na Politechnice Lwowskiej, uzyskując stopień inżyniera. Przez 26 lat pracował w Zarządzie Miejskim we Lwowie. Oprócz tego prowadził lektorat języka armeńskiego na Uniwersytecie Jana Kazimierza. W roku akademickim 1937/1938 także na Uniwersytecie Warszawskim. Z pierwszego małżeństwa miał syna - Antranika. Jako wdowiec po raz drugi ożenił się w 1929 roku - z Bronisławą Wójcik, z tego związku miał córkę Anahid. Kilka lat po ślubie Keuprulianowie zamieszkali w Warszawie przy ul. Narbutta. Obydwoje aktywnie działali w Archidiecezjalnym Związku Ormian i redakcji czasopisma „Postaniec św. Grzegorza”. Po śmierci żony w 1938 roku wrócił do Lwowa, gdzie zmarł rok później. We wspomnieniach pośmiertnych umieszczonych w „Postańcu św. Grzegorza” Stanisław Donigiewicz napisał: Ponieśliśmy stratę bardzo wielką, był On bowiem dobrze zastuzonym członkiem naszego Związku. Tu we Lwowie, w metropolii polskiego orientu, spoczęło Jego ofiarne serce, by dalej snić swój złoty sen o „Majr Hajasdan” [Moja Armenia] - pozostawiając po sobie ból i żal nie tylko wśród swych najbliższych, ale i wszystkich tych, którzy Go znali, cenili i kochali.

Gerabed Keuprulian z żoną podczas urlopu
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3676/2

Gerabed Keuprulian z matką i bratem
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3676/10

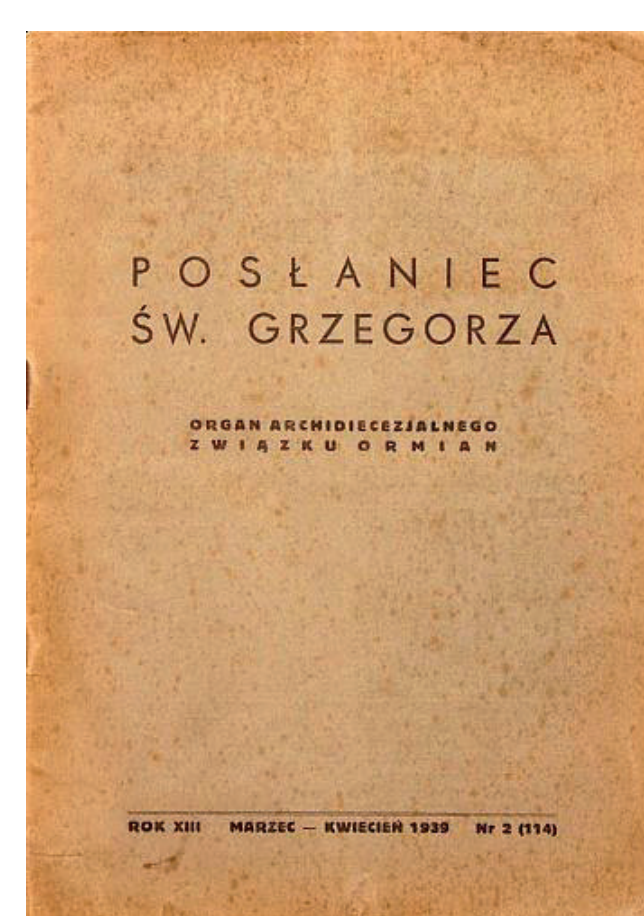
Gerabed Keuprulian z córką
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3676/2

Bronisława i Gerabed Keuprulian w Warszawie, 1935 rok
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3676/1

Państwo Keuprulianowie z dwuletnią Anahid, 1934
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3676/2

Numer czasopisma poświęconego sprawom Archidiecezji Lwowskiej obrządku ormiańskiego, wydawanego we Lwowie, w którym pracowali Bronisława i Gerabed Keuprulian

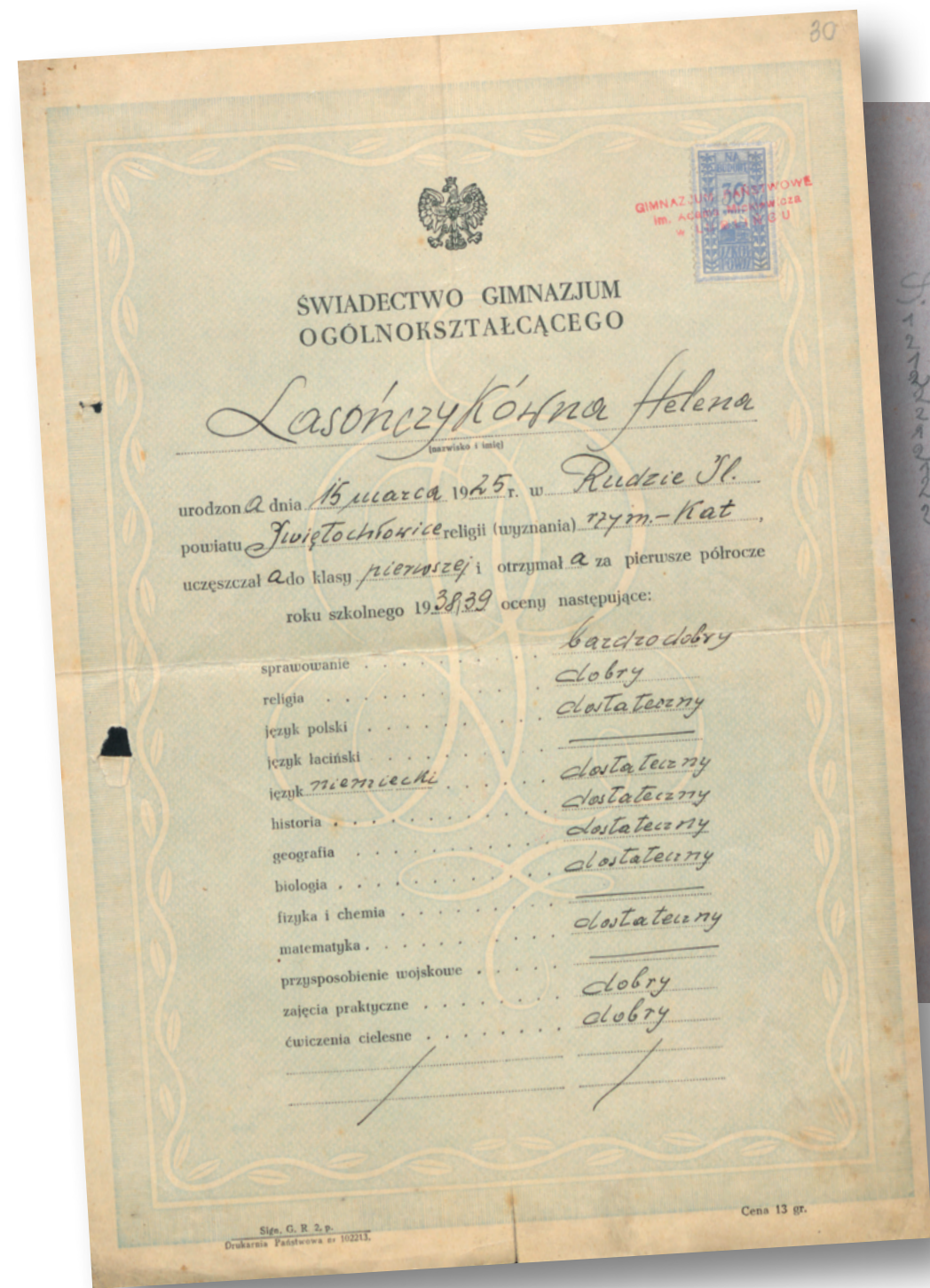

ARCHIWA PAŃSTWOWE
ARCHIWUM PAŃSTWOWE W OPOLE

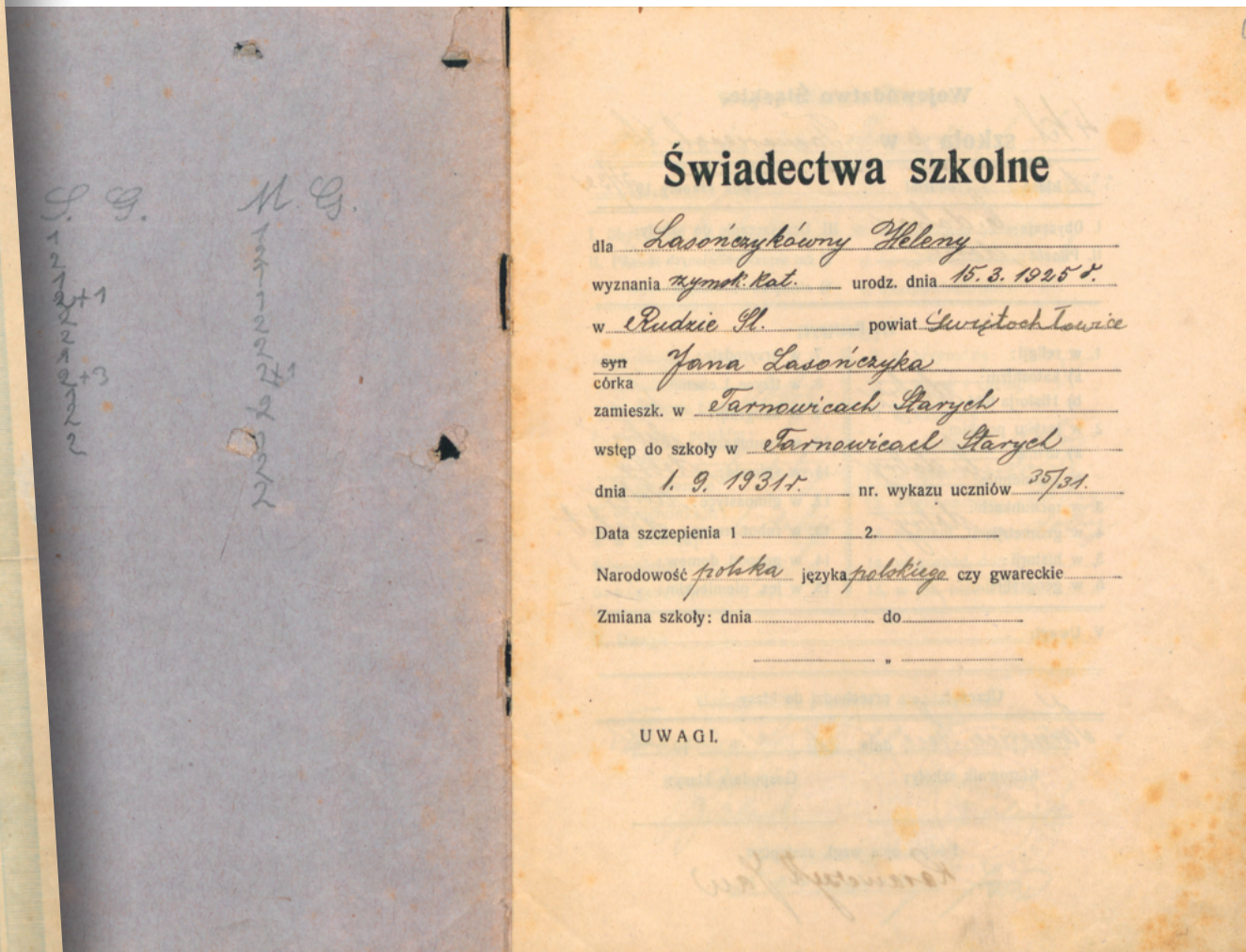
Helena Lasończyk

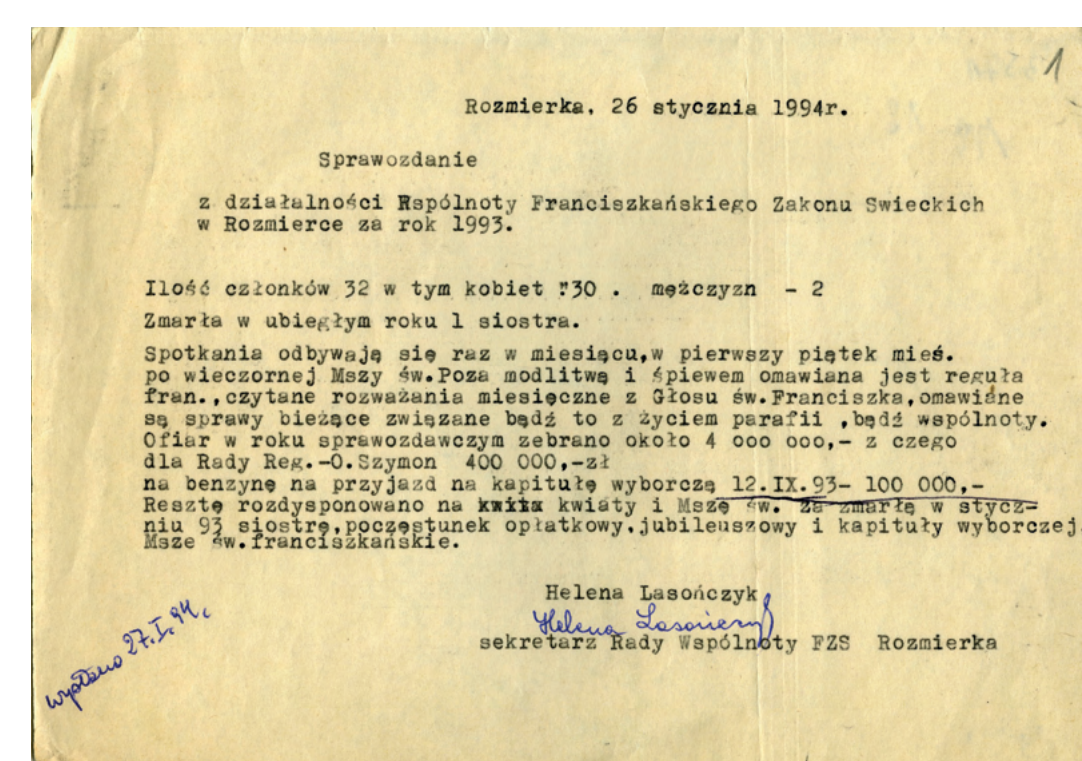
Helena Lasończyk w pracy
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3571/110

Świadectwo szkole
Heleny Lasończyk
Archiwum Państwowe
w Opolu, sygn. 45/3571/40

Świadectwo szkolne
Heleny Lasończyk
Archiwum Państwowe w Opolu,
sygn. 45/3571/40

Sprawozdanie z działalności Wspólnoty
Franciszkańskiego Zakonu Świeczkich
w Rozmierze za 1953 rok, Rozmierka 1954 rok
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3571/18

Helena Lasończyk przy pracy
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3571/110

Helena Lasończyk z koleżankami, Kraków, 1958 rok
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3571/110

Helena Lasończyk z koleżanką, Kraków, 1958 rok
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3571/110

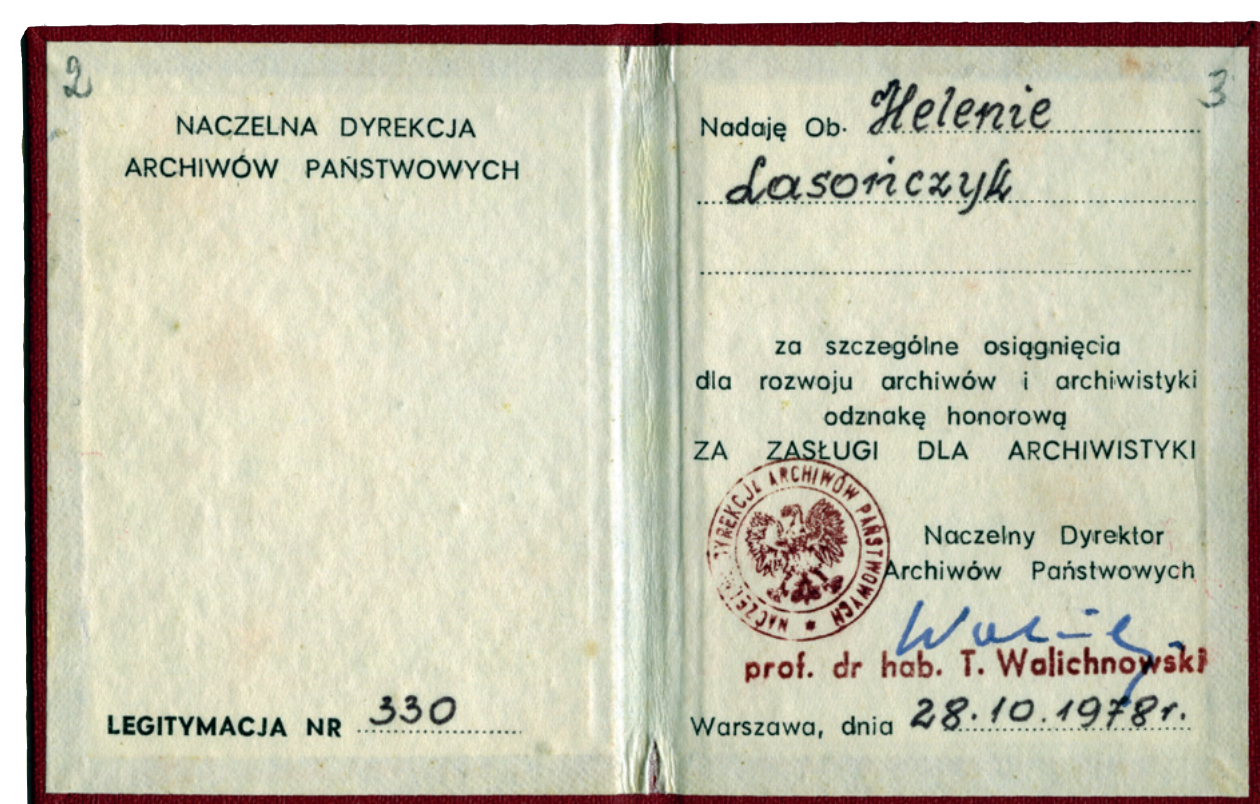
Urodziła się 15 marca 1925 roku w Rudzie Śląskiej, jako córka Jana Lasończyka - uczestnika jednego z powstań śląskich i żużli z domu Gnida. Ukończyła historię na Uniwersytecie im. B. Bieruta we Wrocławiu. Archiwistyką zainteresowała się już podczas studiów zatrudniając się w Archiwum Państwowym we Wrocławiu. W 1952 roku podjęła pracę na stanowisku kierownika Powiatowego Archiwum Państwowego w Brzegu. W 1953 roku została zatrudniona w nowo utworzonym Wojewódzkim Archiwum Państwowym w Opolu. Swoim doświadczeniem i zaangażowaniem pomogła w jego organizacji oraz wprowadzaniu młodego personelu do prac archiwalnych. Dzięki biegłej znajomości języka niemieckiego i doskonałej umiejętności odczytywania neografii, wyspecjalizowała się w porządkowaniu zespołów niemieckojęzycznych. Przez pięć lat pracowała w Muzeum Martyrologii i Walki Jeńców Wojennych w Opolu. W 1979 powróciła do Wojewódzkiego Archiwum Państwowego w Opolu, w którym pozostała do czasu przejścia na emeryturę w 1987 roku. Do 1992 roku pracowała na pół etatu w Archiwum Państwowym w Opolu. Należała do III zakonu franciszkańskiego świeczek. Była członkiem Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” przy Wojewódzkim Archiwum Państwowym w Opolu. Za pracę zawodową i działalność społeczną otrzymała Srebrny Krzyż Zasługi i Odznakę Tysiąclecia Opolu. Zgodnie z wolą pani Lasończyk, zgromadzone przez nią pamiątki rodzinne i różnorodne materiały archiwalne zostały przekazane na rzecz instytucji, której poświęciła niemal całe swoje życie zawodowe. Większość przekazanych darów to dokumentacja powstała w trakcie jej pracy zawodowej w Archiwum Państwowym w Opolu, działalności w Niezależnym Samorządnym Związku Zawodowym „Solidarność” i członkostwa w III zakonie franciszkańskim świeczek. Wśród materiałów na uwagę zasługują pamiątki po jej ojcu - Janie Lasończyku, uczestniku powstań śląskich i żołnierzu II Korpusu Polskiego.

Helena Lasończyk w gronie współpracowników
Wojewódzkiego Archiwum Państwowego w Opolu
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3571/110

Helena Lasończyk w Vancouver
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3571/116

Legitymacja odznaki honorowej
dla Heleny Lasończyk za zasługi dla archiwistyki
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3571/73

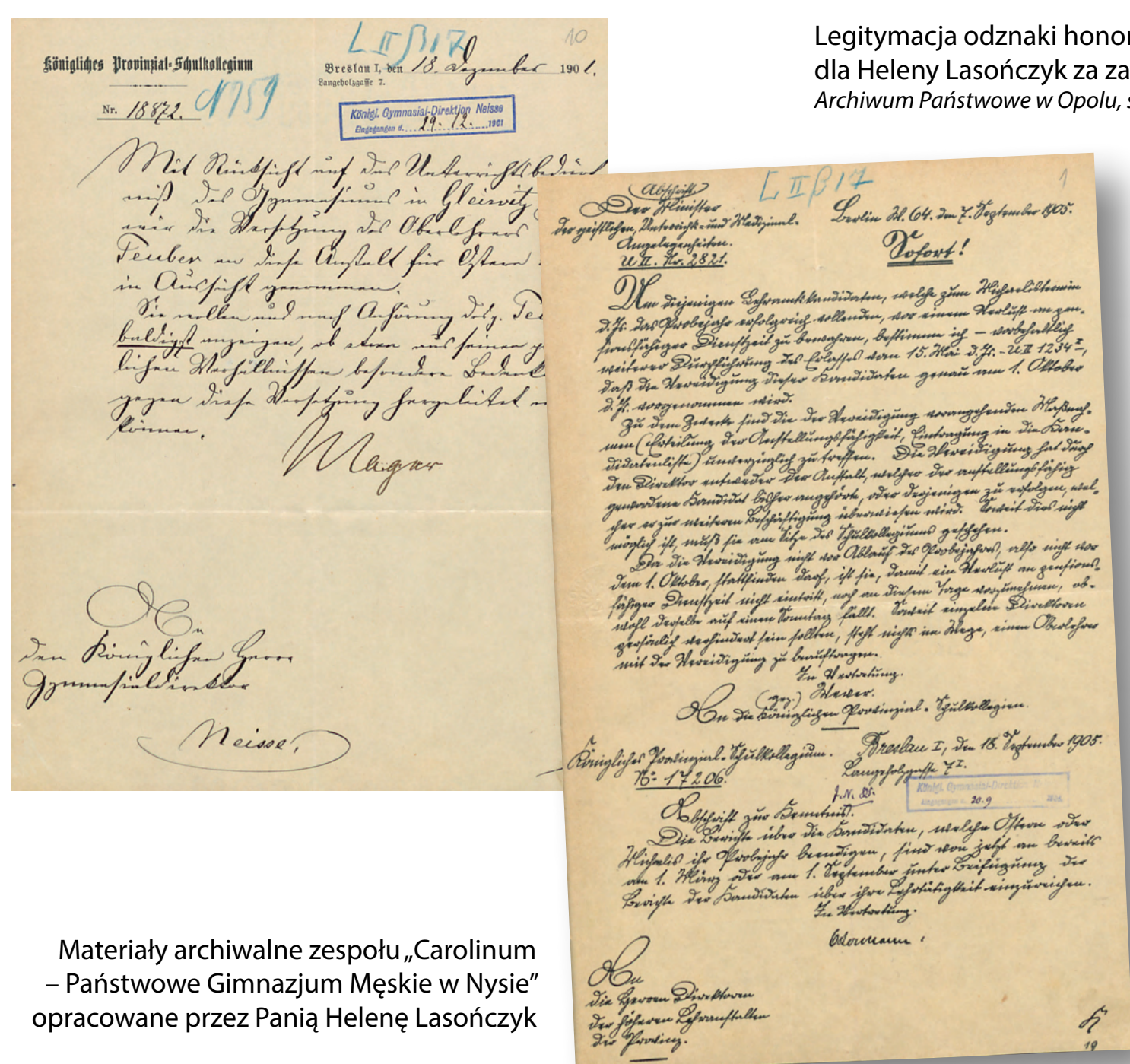
Dyplom Heleny Lasończyk
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3571/81

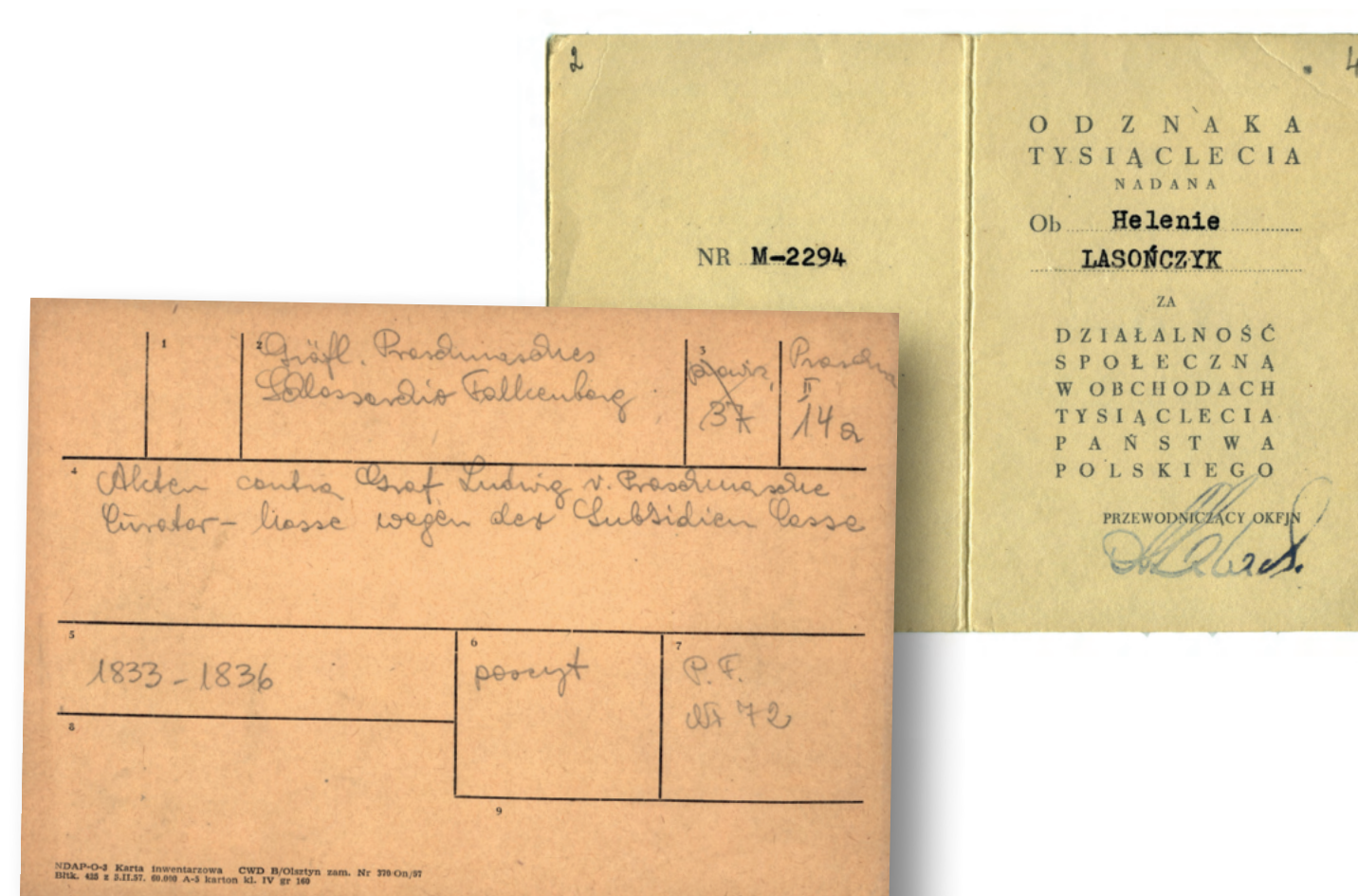
Helena Lasończyk w pracy
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3571/110

Helena Lasończyk z koleżankami, Kraków, 1958 rok
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3571/113

Materiały archiwalne zespołu „Carolinum”
- Państwowe Gimnazjum Męskie w Nysie”
opracowane przez Panią Helenę Lasończyk

Karta inwentarzowa zespołu „Archiwum hr. Praszchyn
z Niemodlina” zinwentaryzowanego przez Helenę
Lasończyk

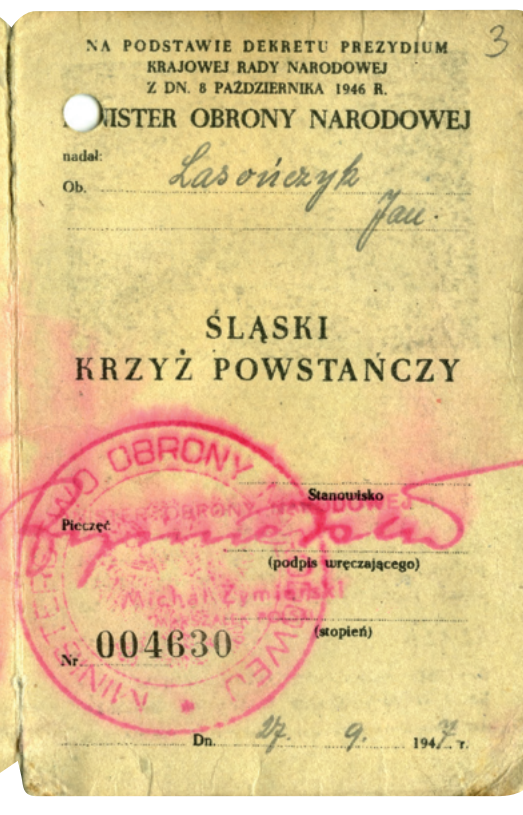

ARCHIWA
PAŃSTWOWE
ARCHIWUM PAŃSTWOWE W OPOLE

Jan Lasończyk

Jan Lasonczyk w mundurze funkcjonariusza Straży Granicznej, 1929 rok | Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3571/111

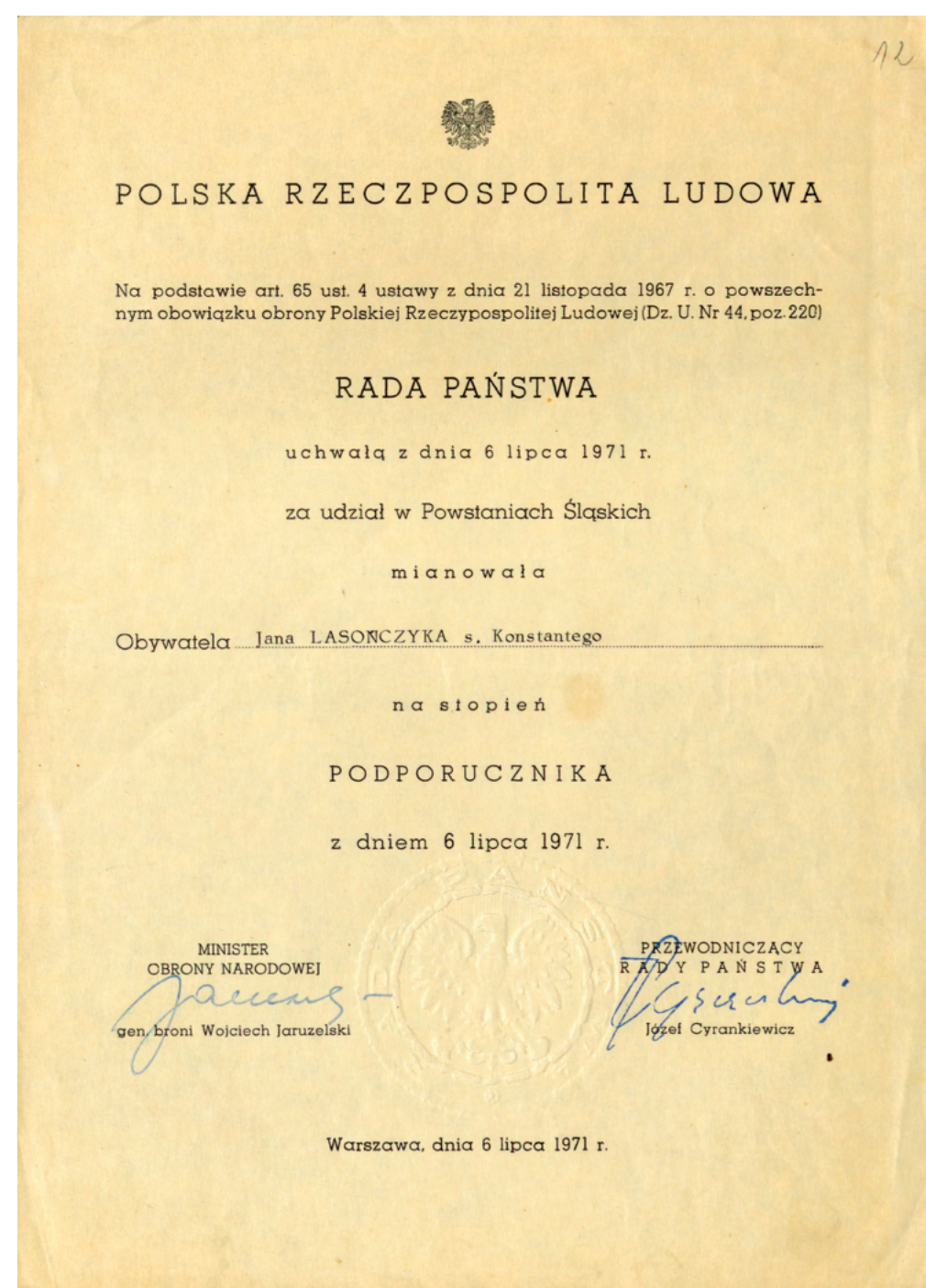
po lewej:
Legitymacja odznaczenia
Śląskim Krzyżem Powstańcym
Archiwum Państwowe
w Opolu, sygn. 45/3571/71

po prawej:
Śląski Krzyż Powstańczy

Wycieczka Przdowników Straży Granicznej, Lwów, 1936 rok
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3571/111

Jan Lasonczyk urodził się 20 maja 1899 roku w Osieku k. Strzelce Opolskich. Syn Konstantego i Cecylii, zd. Dziemba. Ukończył szkołę podstawową w Osieku. W czasie I wojny światowej walczył w szeregach armii niemieckiej we Francji. W marcu 1919 r. wstąpił do Polskiej Organizacji Wojskowej Górnego Śląska. Od 1919 roku uczestniczył w pracach Polskiej Komisji Wojskowej na Górnym Śląsku, następnie powołano do Powiatowego Komisariatu Plebiscytowego w Strzelcach Opolskich, z ramienia którego pracował w Kolonowskim i okolicznych wioskach. W II powstaniu śląskim walczył w północnej części powiatu strzeleckiego. W III powstaniu uczestniczył jako żołnierz 7 pułku powstańczego, w batalionie Jana Faski i brał udział w zajmowaniu węzła kolejowego Fosowskiej, w walkach pod Kalinowem, Niwkami, Krośnicą i Grodziskiem. Po jego zakończeniu, pod naporem bojówek niemieckich był zmuszony uchodzić do Polski. Do 1 września 1939 pracował jako przodownik Straży Granicznej w miejscowości Kośmidry w powiecie lublinieckim. Był również członkiem Związku Powstańców Śląskich. Z chwilą wybuchu II wojny światowej wraz z innymi członkami Straży Granicznej odparł ataki wojsk niemieckich. Po ustaniu walk przedostał się do Rumunii, gdzie został internowany. Z obozu w Rumunii zbiegł do Libanu, a później do Syrii. Tam wstąpił do Samodzielnej Brygady Strzelców Karpackich, brał udział w walkach na froncie afrykańskim - pod Tobrukami oraz włoskim - Monte Cassino, Anconie i Bolonii. W 1946 roku dostał się do obozu repatriacyjnego w Wielkiej Brytanii. Stąd powrócił do Polski. Zgłosił się do pracy w Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej we Wrocławiu. Od 1946 roku pełnił funkcję sekretarza Związku Weteranów Powstań Śląskich Okręgu Wrocław do chwili wcielenia go do Związku Bojowników o Wolność i Demokrację. Od 1951 roku do przejścia na emeryturę w roku 1965 pracował najpierw jako członek, a później prezes Gminnej Spółdzielni „Samopomoc Chłopska” w Rozmierce. W tym czasie był także radnym Gromadzkiej Rady Narodowej w Rozmierce. Udzielał się też w organizowaniu samorządu spółdzielczego oraz kółek rolniczych. W 1953 r. zorganizował kółko terenowe ZBOWiD w Rozmierce. Należał także do Klubu Karpaczyców, działającym przy ZBOWiD w Katowicach. Uehonorowany został Brązowym Krzyżem Zasługi, Krzyżem na Śląskiej Wstędze Waleczności i Zasługi, Gwiazdą Górnośląską, Medalem Pamiątkowym za Wojnę 1918/21, Odznaką Pamiątkową Straży Granicznej, Krzyżem Pamiątkowym „Monte Cassino” oraz Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski. Zmarł w 1984 roku w Rozmierce.

Mianowanie Jana Lasonczyka na stopień podporucznika, 1971 rok
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3571/37

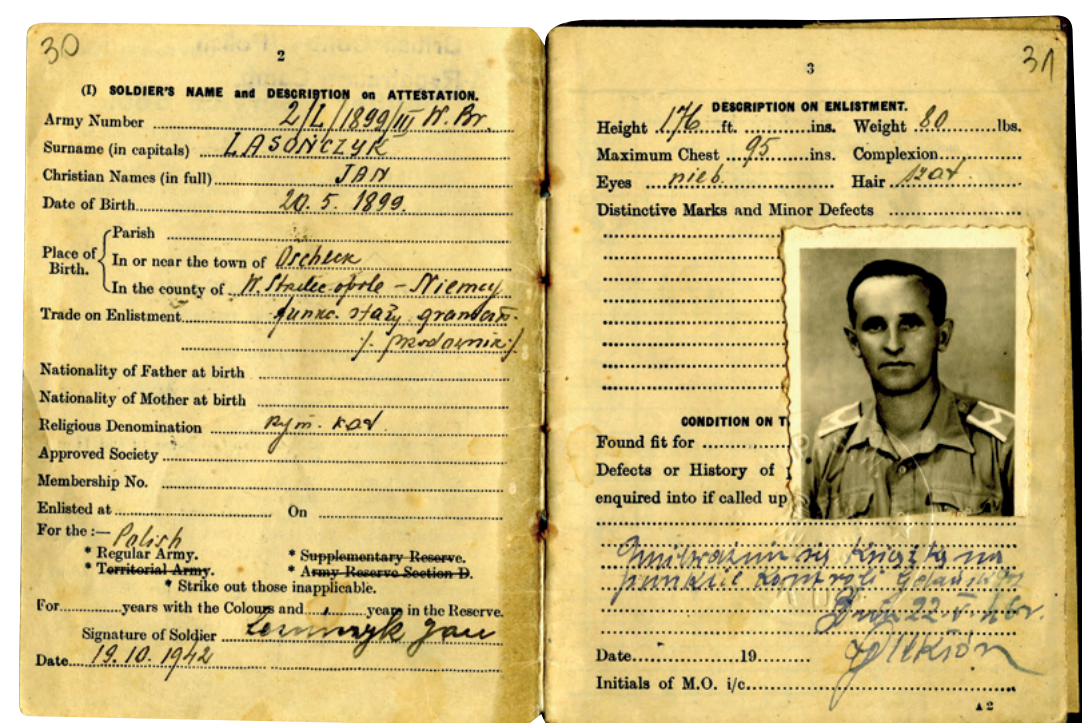

Uroczystość wręczenia Medalu za długoletnie pożyście
małżeńskie Jana i Lucji Lasonczyk, USC Rozmierka, 1974 rok
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3571/120

Jan Lasonczyk z Januszem Żurawskim, Włochy, 1945 rok
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3571/111

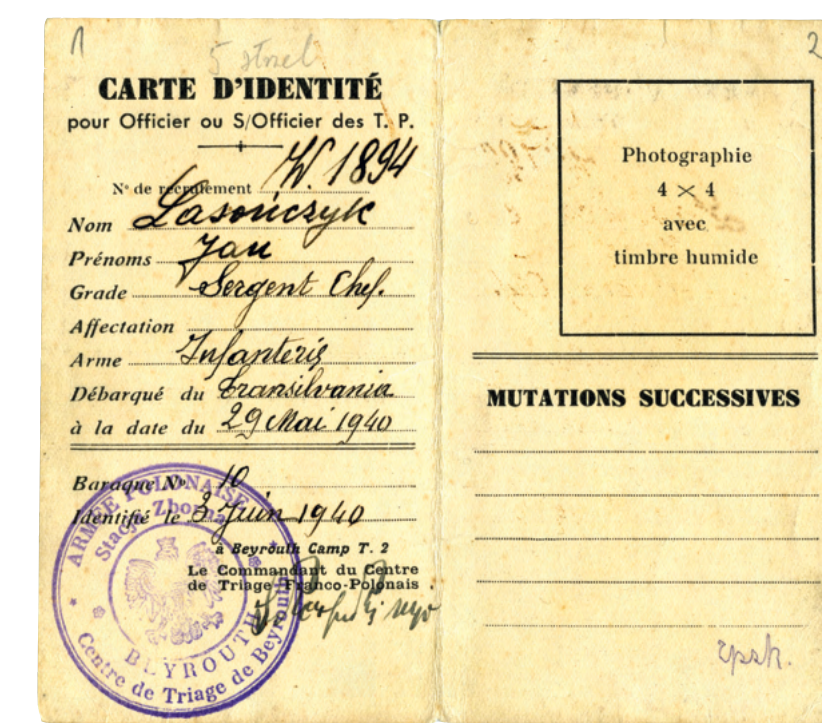
Jan Lasonczyk miał żonę Łucję i dwie córki: Helenę i Irenę. Brat Jana, Józef Lasonczyk, walczył we wrześniu 1939 r. w Wojsku Polskim. Dostał się do niewoli niemieckiej. Przeszedł przez obozy oficerskie (oflagi): II B Arnswalde, II D Gross Born i Stalag X B Sandbostel, gdzie doczekał wyzwolenia.

Książeczka wojskowa
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3571/80

Legitymacja odznaczenia krzyżem pamiątkowym Monte Cassino
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3571/72

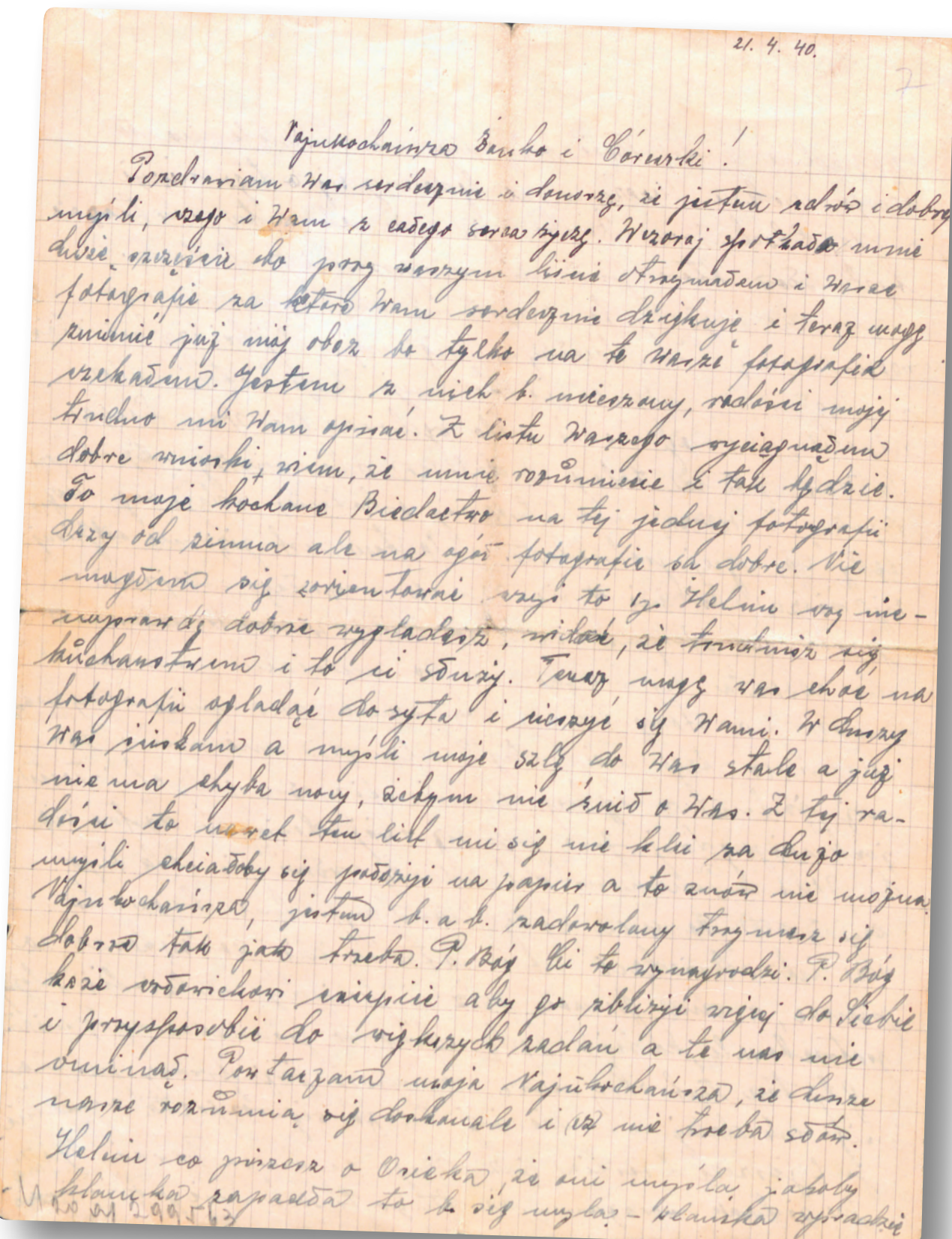
Karta identyfikacyjna Jana Lasonczyka
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3571/106

Kartka pocztowa do Jana Lasonczyka od Lucji Lasonczyk,
Obóz Internowania Targu Jiu Rumunia (awers / rewers)
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3571/36

Wywiad z Janem Lasonczykiem zamieszczony w „Trybunie Opolskiej” nr 154 z dnia 30 czerwca 1959 r.
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3571/43

Emblemat Wojsk Ładowych „POLAND” 2 Korpusu Polskiego - naszywka na ramię z munduru Jana Lasonczyka
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3571/91

List Jana Lasonczyka do żony i córek napisany podczas pobytu w Rumunii, 1940 rok
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3571/36

Edward Karniej

Fotografia obrazu Edwarda Karnieja „Autoportret, 1929”,
Fotografia Edwarda Karnieja, 1940
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3857/10

Reprodukcja obrazu Edwarda Karnieja „Portret żony” z 1924 roku
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3857/14

Fotografia obrazu Edwarda Karnieja „Kobieta przed mikrofonem, 1937”,
Fotografia Edwarda Karnieja, 1940
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3857/10

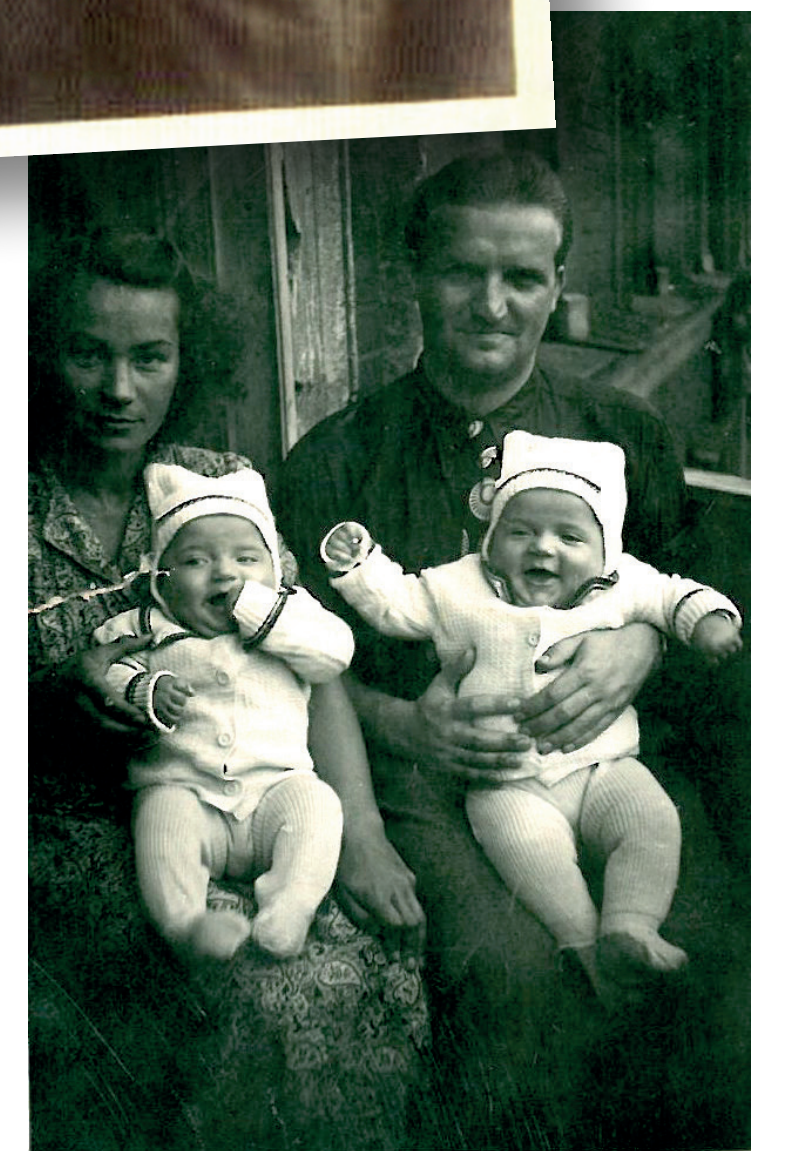
Fotografia Edwarda Karnieja, 1940
Archiwum Państwowe w Opolu,
sygn. 45/3857/9

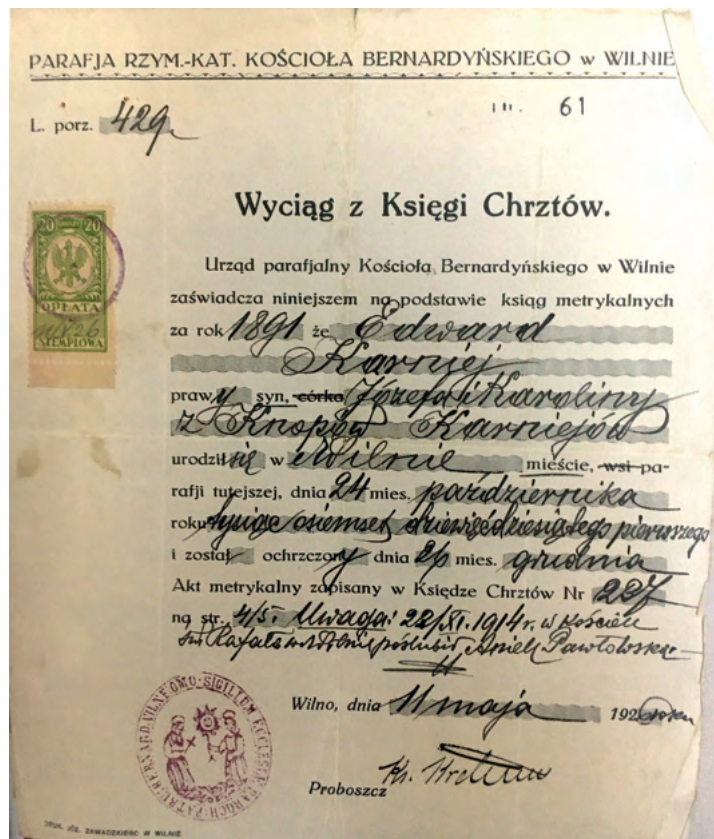
Fotografia obrazu Edwarda Karnieja „Portret młodej dziewczyny,
1934”, Fotografia Edwarda Karnieja, 1940
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3857/10

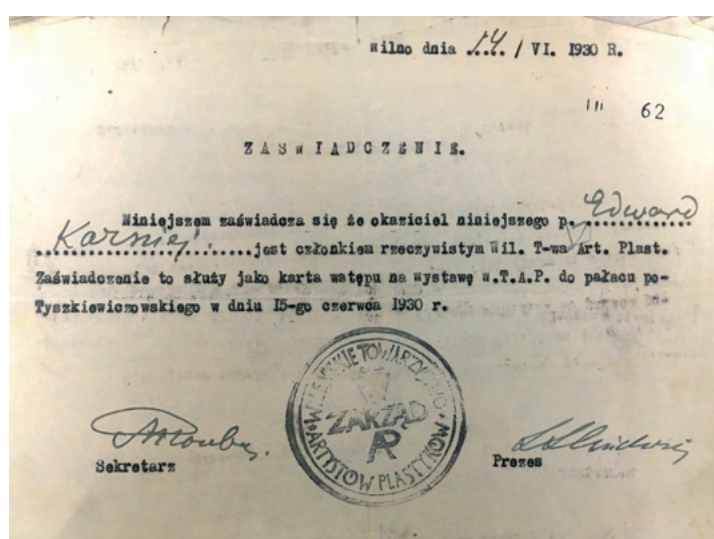
Zdjęcia z katalogu wystawy, Galeria Sztuki Współczesnej w Opolu,
1977, Fotografia Edwarda Karnieja, 1940
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3857/13

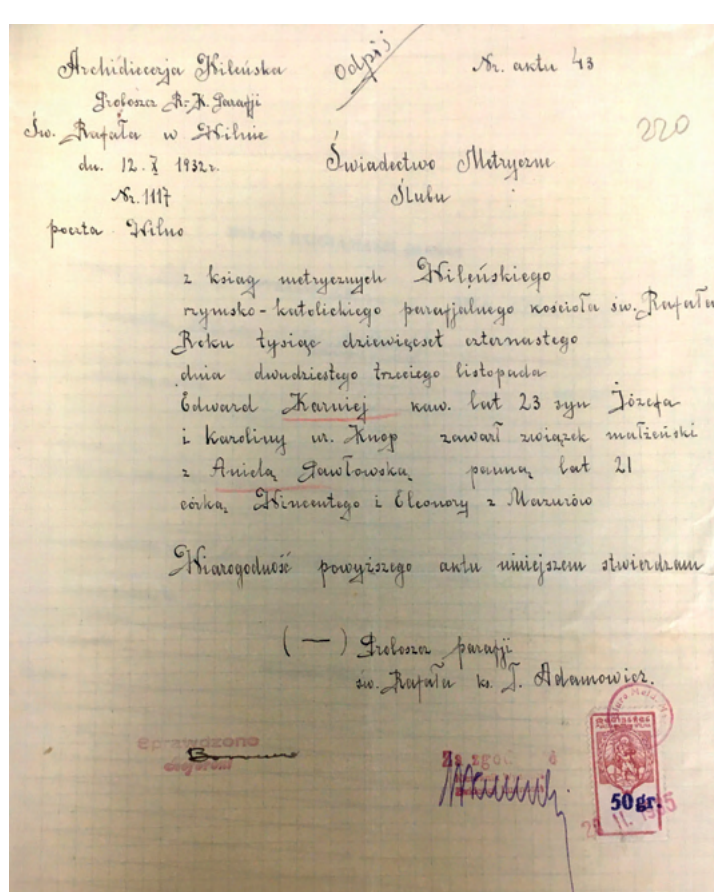
Fotografia rodzinna z bliźniakami, Świdnica lata 50
Irena zd. Karniej i Tadeusz Doleżał
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3857/5

Wyciąg z Księgi Chrzczów
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3857/2

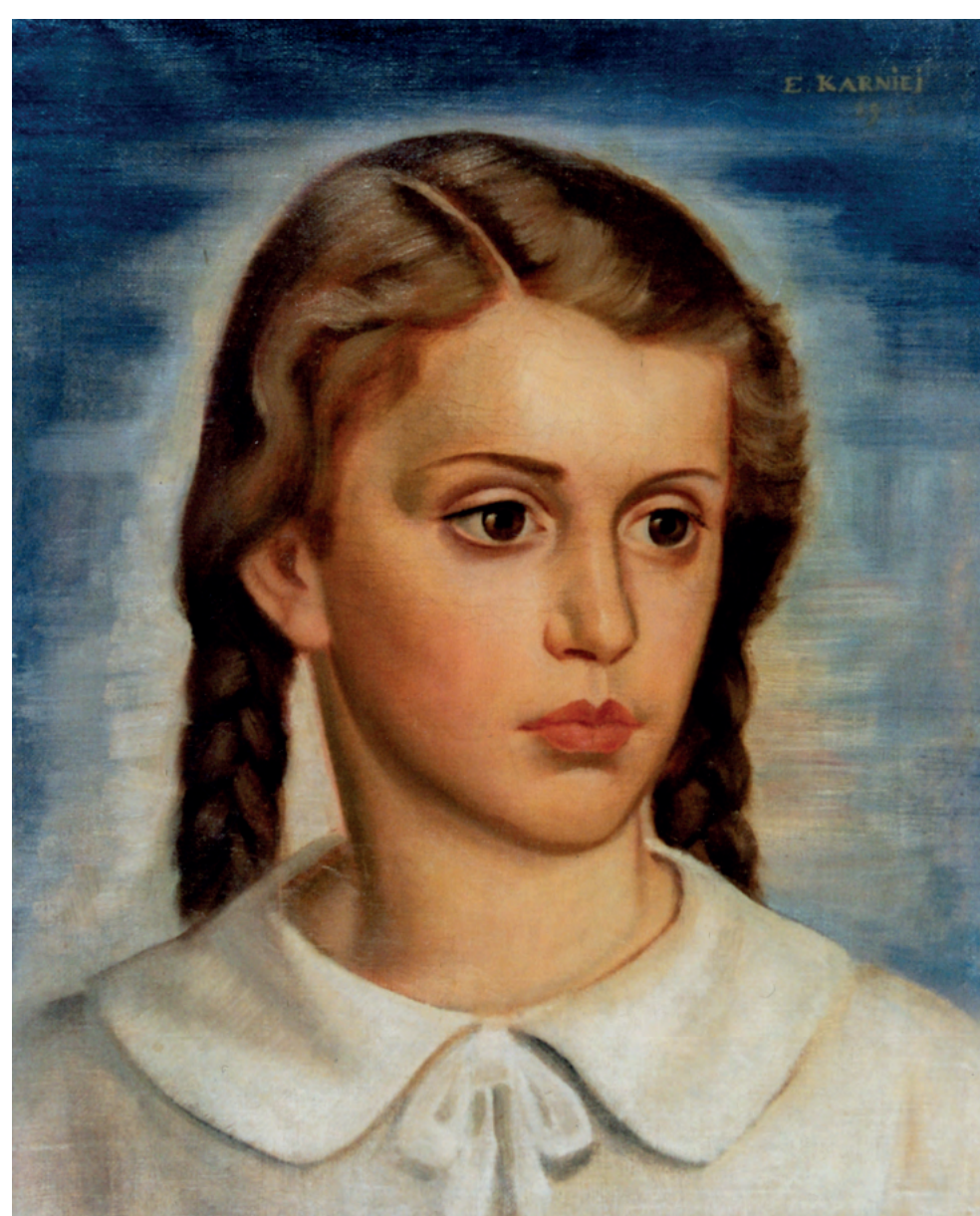
Potwierdzenie członkostwa Edwarda Karnieja
Wileńskiego Towarzystwa Artystyczno-Plastycznego,
1930 rok | Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3857/2

Świadectwo Metryczne Ślubu Edwarda Karnieja
z Anielą Pawłowską, 1932 rok
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3857/2

Edward Karniej urodził się w 1890 w Wilnie. Był synem Józefa i Marii zd. Knopp. Już w dzieciństwie ujawniły się jego zdolności plastyczne. Ze względu na brak środków finansowych nie podjął wówczas edukacji w tym kierunku. Marzenie o malowaniu spełnił dopiero w wieku 28 lat. Dlatego po ukończeniu szkoły powszechnej uczył się zawodu stolarza, żeby uzyskać samodzielność finansową. W 1914 roku zawarł związek małżeński z Anielą Pawłowską. W czasie I wojny światowej został wywieziony do Niemiec, gdzie pracował przymusowo w kopalniach Nadrenii. W tym czasie podjął kilka prób ucieczki zakończonych niepowodzeniem. Ciężka praca i niedożywienie przyczyniły się do choroby płuc Edwarda Karnieja. W 1918 roku wrócił do Wilna i zatrudnił się w dekoratorni Teatru Polskiego. Pracował jako pomocnik scenografa - Wacława Czechowicza. Dzięki niemu rozpoczął naukę w Szkole Rysunkowej prowadzonej przez Wileńskie Towarzystwo Artystów Plastyków i został wprowadzony do środowiska plastycznego Wilna. Malarstwa i rysunku uczył się pod kierunkiem profesora Ludomira Słodzińskiego, który wywarł decydujący wpływ na rozwój artystyczny Edwarda Karnieja. Młody artysta zadebiutował w 1921 roku. W tym samym roku został członkiem Wileńskiego Towarzystwa Artystów Plastyków. Jego prace były eksponowane na licznych wystawach w kraju i za granicą, za które honorowany był wieloma nagrodami. Dzięki otrzymaniu w 1924 roku Małego Złotego Medalu na Wystawie Rzemiosł za „Portret żony”, jego nazwisko stało się znane w Wilnie. W 1930 roku został wyróżniony za obraz „Czarna i biała perła”. W 1932 roku zamieszkał w Toruniu i pracował w tamtejszym teatrze jako scenograf. Wykonał ponad 60 dekoracji do wystawionych sztuk. W 1932 roku otrzymał główną nagrodę w konkursie na plakat z okazji 700-lecia Torunia. W 1937 roku namalował pannęau dekoracyjne w Urzędzie Wojewódzkim w Toruniu, przedstawiające alegorię polskiego Pomorza. Edward Karniej znany jest głównie jako portrecista. Malował również akty, martwą naturę i widoki miast. Zmarł w 1942 roku w Toruniu, gdzie został pochowany. Materiały z archiwum rodzinnego Karniejów przekazała mieszkająca w Opolu wnuczka artysty - Pani Alicja Karniej. Oprócz dokumentów i fotografii w darze znajduje się replika obrazu autorstwa Edwarda Karnieja - „Portret żony”.

Fotografia obrazu Edwarda Karnieja „Portret dziewczynki, 1942”,
Fotografia Edwarda Karnieja, 1940
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3857/10

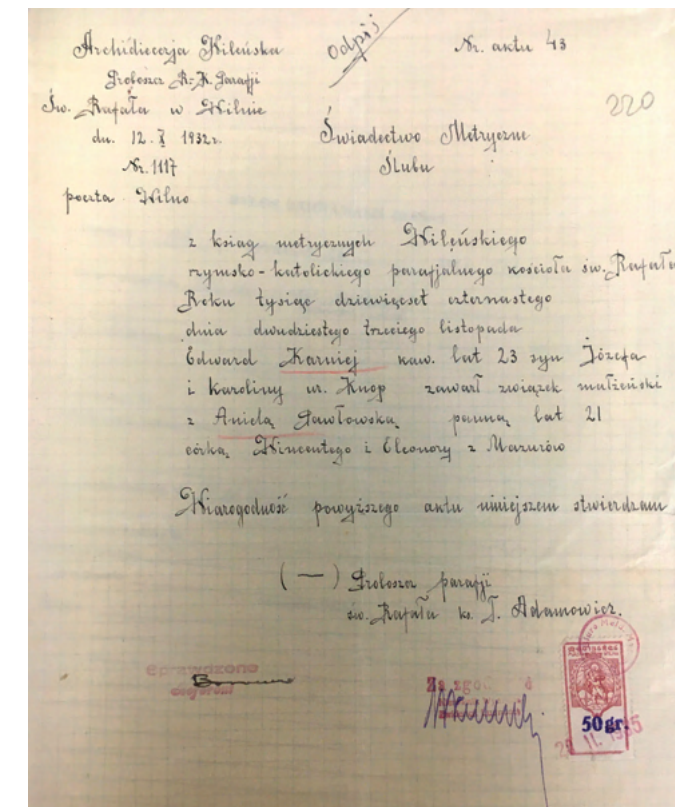
Wyciąg z księgi meldunkowej
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3857/2

Wyciąg z księgi meldunkowej mieszkańców domu № 3 przy ul. Zawadzka Okręg policyjny № 211

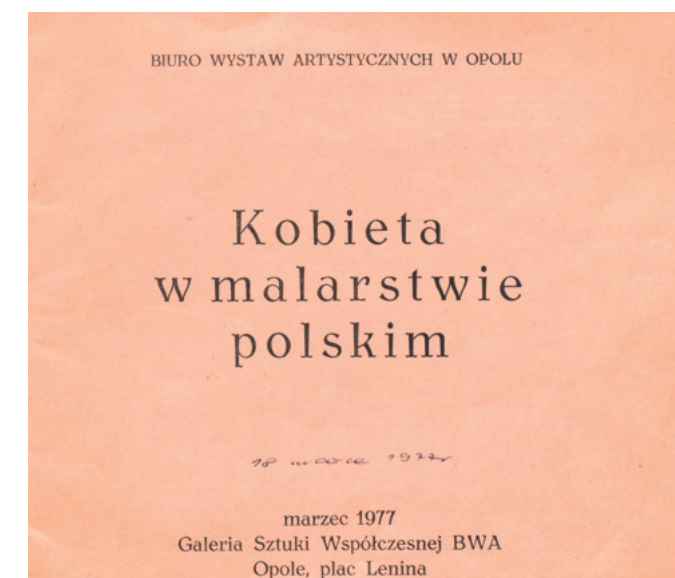
№ listy	№ domu	NAZWISKO I IMIĘ	Data urodzenia	Miejsce urodzenia	Zawód	Wzrost	Waga	Barwa włosów	Barwa oczu	Barwa skóry	Barwa włosów	Barwa oczu	Barwa skóry	Barwa włosów	Barwa oczu	Barwa skóry
3		Karniej Edward	1890	Wilno	malarski	170	60	brązowe	niebieskie	biała	brązowe	niebieskie	biała	brązowe	niebieskie	biała

Podanie o wydanie dowodu osobistego
na nazwisko Karniej Edward, 1931 rok
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3857/2

Świadectwo Metryczne Ślubu
Edwarda Karnieja z Anielą Pawłowską, 1932 rok
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3857/2

Katalog wystawy, Galeria Sztuki Współczesnej
w Opolu, 1977, Fotografia Edwarda Karnieja, 1940
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3857/13

Fotografia Anny Karniej (1919-1971), Tychy lata 60
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3857/7

Fotografia z I Komunii Świętej
wnuczki Edwarda - Alicji Karniej
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3857/4

ARCHIWA PAŃSTWOWE
ARCHIWUM PAŃSTWOWE W OPOLE

Mikołaj Gajdziczny wyrażona troską o dokumenty z przeszłości

Wanda Nowak

Wanda Nowak
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3859/2/7

Wręczenie odznaczenia Wandzie Nowak przez Prezesa Zarządu Głównego Stanisława Oleksiaka, 2012 rok | Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3859/2/7

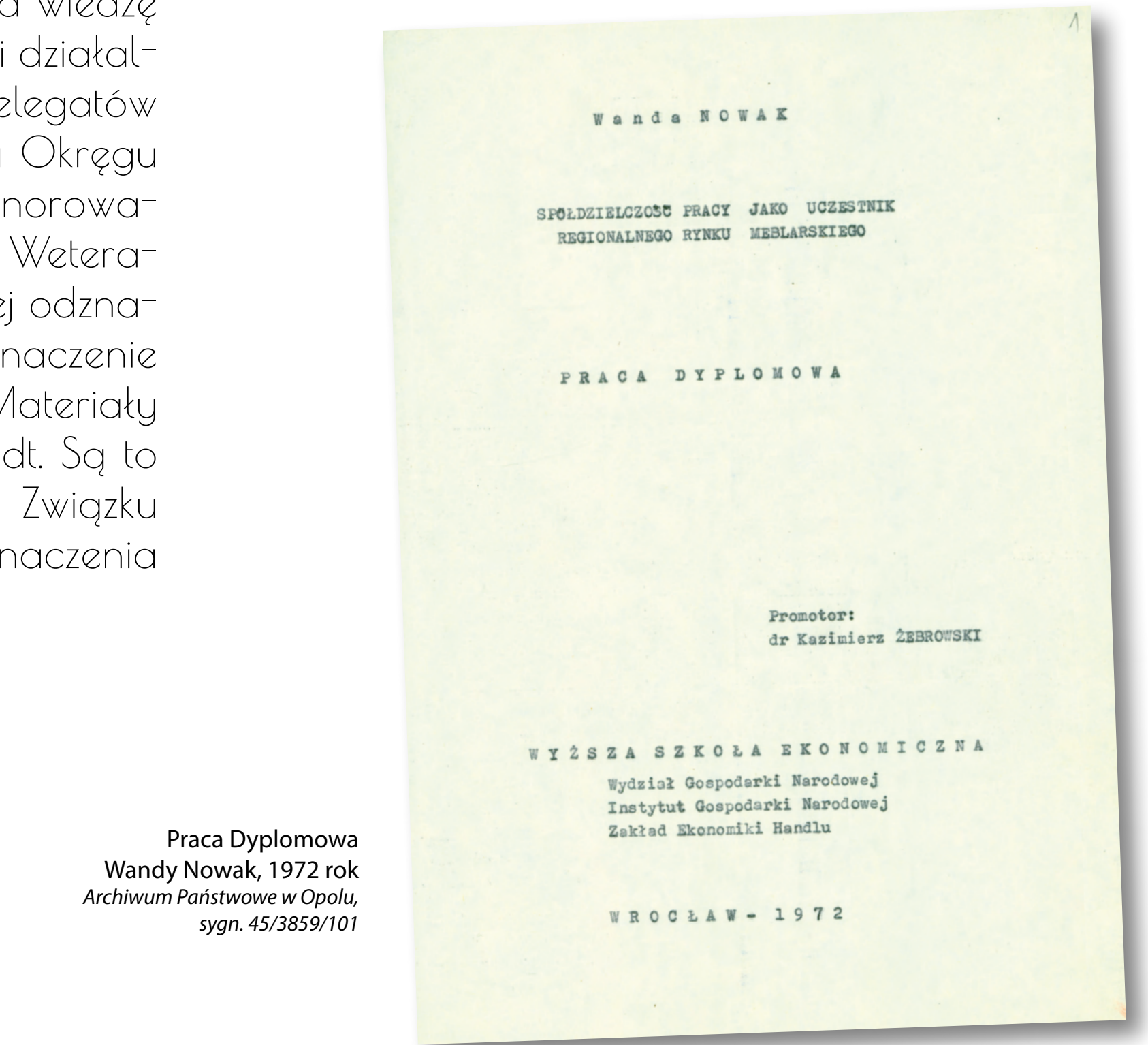
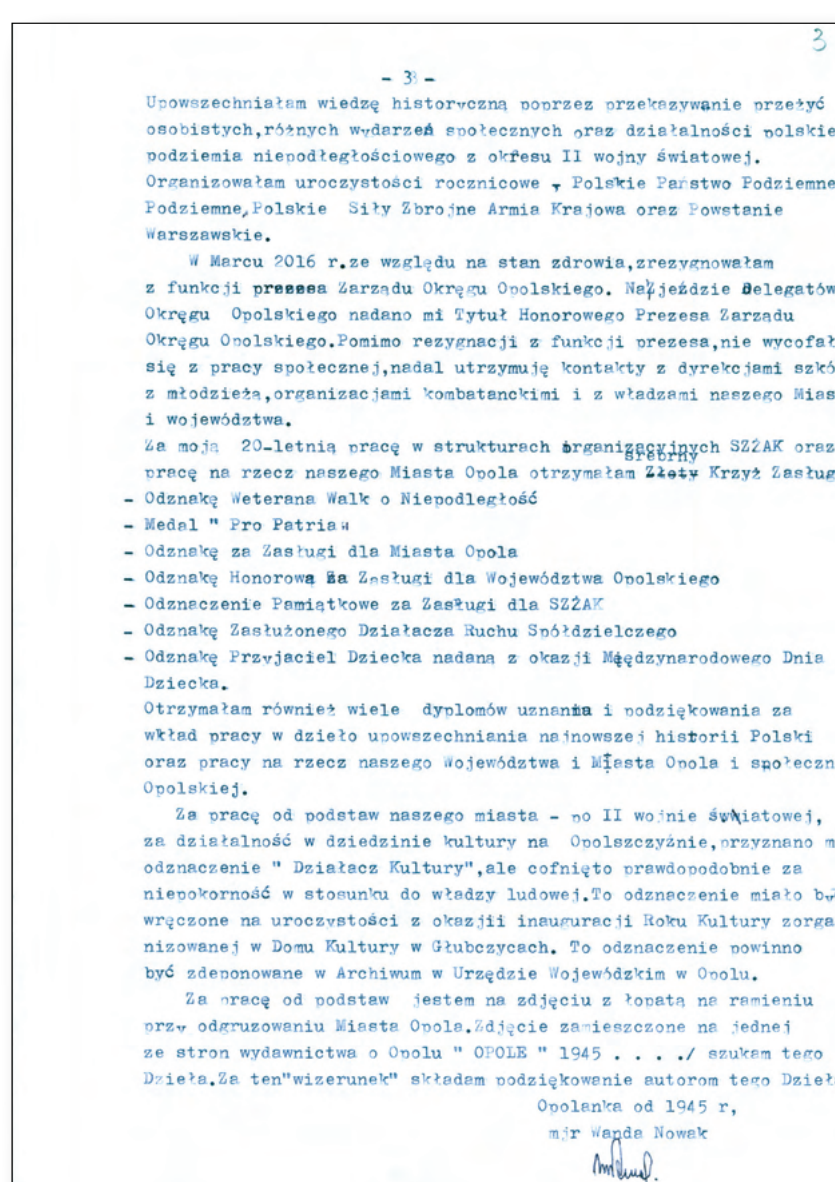
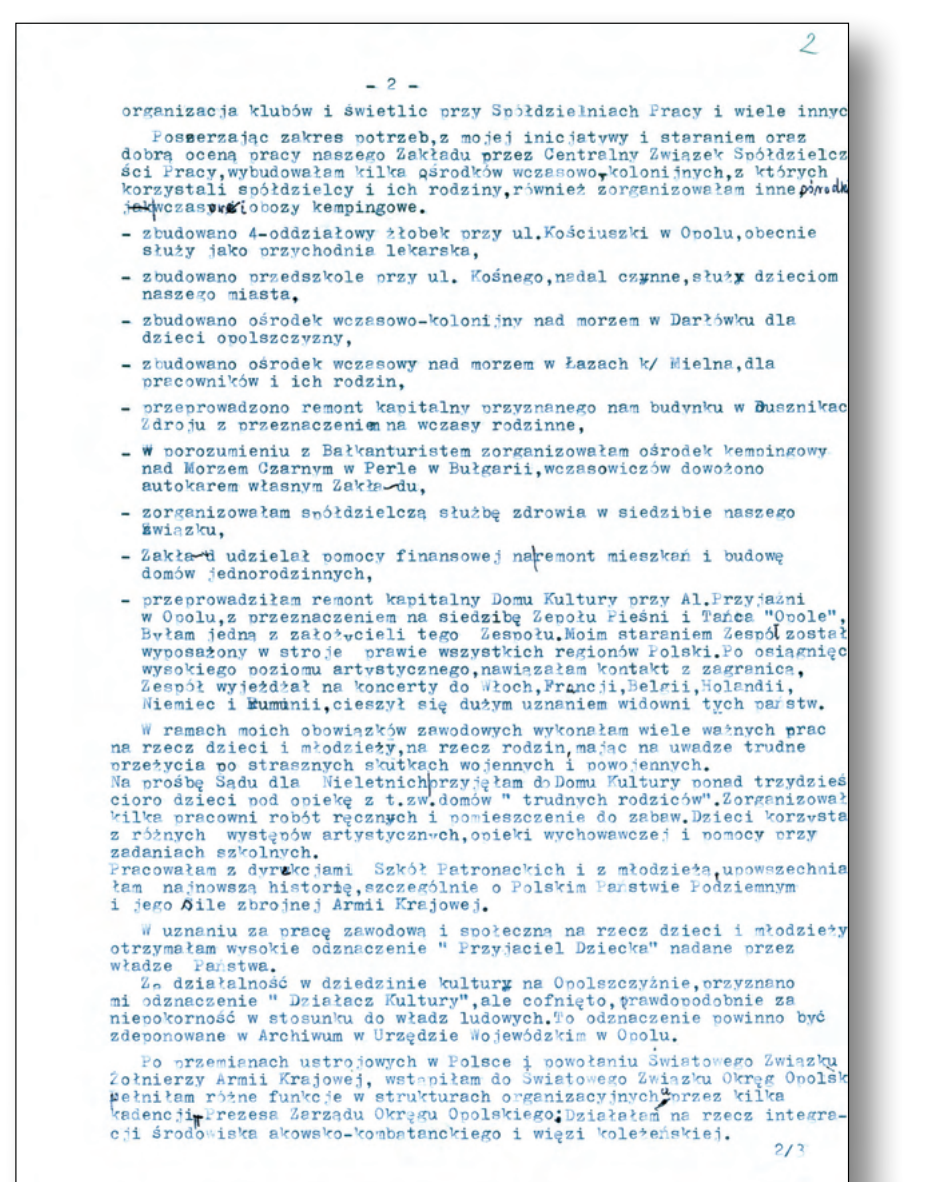

Dowód tożsamości na nazwisko Wanda Ziober, 1944 rok
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3859/1/3

Wanda Nowak z d. Ziober urodziła się 9 stycznia 1928 roku w Golubiu w rodzinie pracownika kolejowego. W czasie II wojny światowej pracowała przymusowo w restauracji na kolei w Zborowie. Ze względu na możliwość obserwacji jednostek niemieckich, transportów wojskowych oraz licznych kontaktów z kolejarzami polskimi i osobami cywilnymi, miejsce to stało się doskonałą bazą do pracy konspiracyjnej. W 1942 roku wstąpiła w szeregi Armii Krajowej w Obwodzie Zborów, Okręg Tarnopol. W roku następnym została zaprzysiężona na wierność Ojczyźnie i przyjęła pseudonim „Junona”. Powierzono jej funkcję łączniczki. Przekazywała informacje o ruchach wojsk niemieckich, transportach kolejowych. Praca jej polegała także na kontaktach z łącznikami i kurierami. Na zapleczu restauracji przekazywała broń, amunicję i prasę konspiracyjną. Była łącznikiem z dowódcą Obwodu Zborów. Podczas „Akcji Burza” zajmowała się przerzutem ludzi oraz doręczaniem meldunków komendantowi. Po wkroczeniu wojsk sowieckich na tereny Zborowa, Złoczowa i Lwowa, rozwiązano drużynę na stacji Zborów. Wówczas Wanda Ziober została zatrzymana przez Rosjan. Jednak udało się jej uciec z transportu do NKWD w Tarnopolu. Ojca Wandy wywieźli Sowieci do Norylska, gdzie był więziony przez 10 lat. Pozostała część rodziny przybyła w czerwcu 1945 do Opola, gdzie osiedliła się na stałe. W 1947 roku Wanda Ziober poślubiła Fryderyka Jana Nowaka, z którym miała dwoje dzieci - Danutę i Adama. W 1972 roku ukończyła studia w Wyższej Szkole Ekonomicznej we Wrocławiu na Wydziale Gospodarki Narodowej. Pracowała zawodowo przez 48 lat. Najdłużej - 25 lat - w Wojewódzkim Związku Spółdzielni Pracy w Opolu. Zaangażowała się również w pracę na rzecz dzieci i młodzieży. Na prośbę Sądu dla Nieletnich przyjęła pod opiekę dzieci z „trudnych” rodzin. Zorganizowała kilka pracowni robót ręcznych i pomieszczenie do zabaw. Zaskutkowało to w upowszechnianiu historii najnowszej, szczególnie Polskiego Państwa Podziemnego. Po przemianach ustrojowych w Polsce i powstaniu Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej, wstąpiła w szeregi tej organizacji i była jej aktywnym członkiem. Pełniła różne funkcje w strukturach Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej Okręg Opolski. Przez kilka kadencji była jego Prezesem i działała na rzecz integracji środowiska akowsko-kombatanckiego. W tym czasie organizowała uroczystości rocznicowe, upowszechniała wiedzę historyczną na podstawie przeżyć osobistych, wydarzeń społecznych i działalności podziemia niepodległościowego. W 2016 roku na Zjeździe Delegatów Okręgu Opolskiego nadano jej Tytuł Honorowego Prezesa Zarządu Okręgu Opolskiego. Za swoją działalność była wielokrotnie odznaczana. Uhonorowana została między innymi medalem „Pro Patria”, otrzymała Odznakę Weterana Walk o Niepodległość, za zasługi dla miasta Opola, przyznano jej odznakę Zastężonego Działacza Ruchu Spółdzielczego, otrzymała też odznaczenie Przyjaciela Dziecka. Wanda Nowak zmarła 12 lutego 2020 roku. Materiały z domowego archiwum przekazała jej córka - Danuta von der Heydt. Są to głównie dokumenty, publikacje dotyczące działalności Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej, fotografie z wydarzeń rocznicowych, odznaczenia i dokumenty osobiste Wandy Nowak.

Mianowanie Wandy Nowak na stopień Majora, 2012 rok
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3859/1/1

Praca Dyplomowa Wandy Nowak, 1972 rok
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3859/1/01

Miłość Ojczyzny wyrażona troską o dokumenty z przeszłości

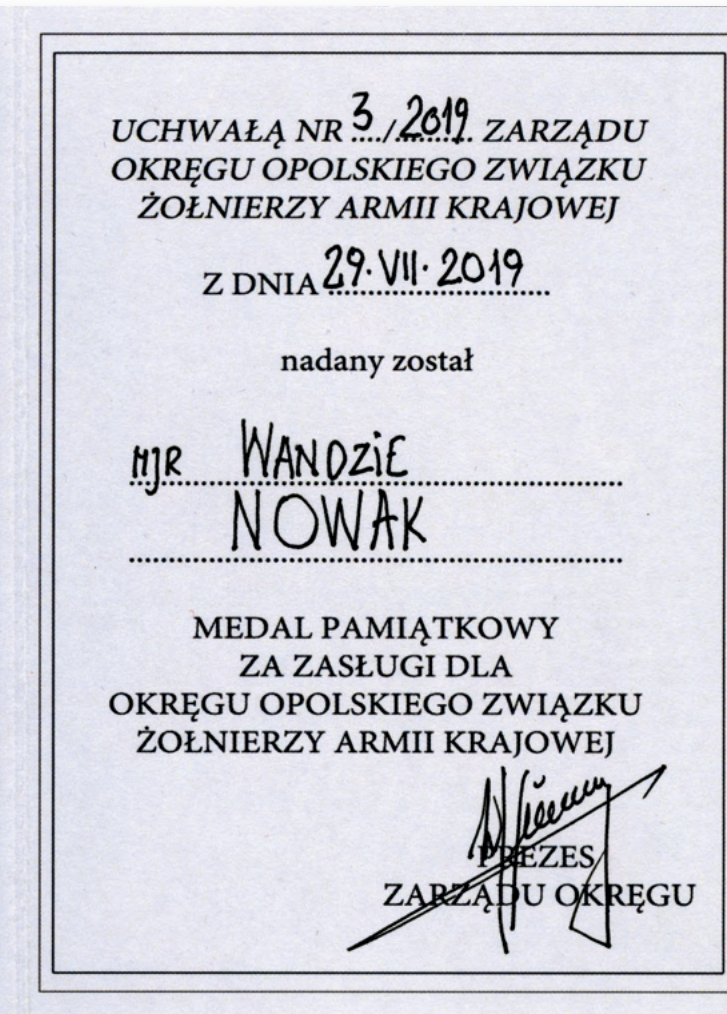
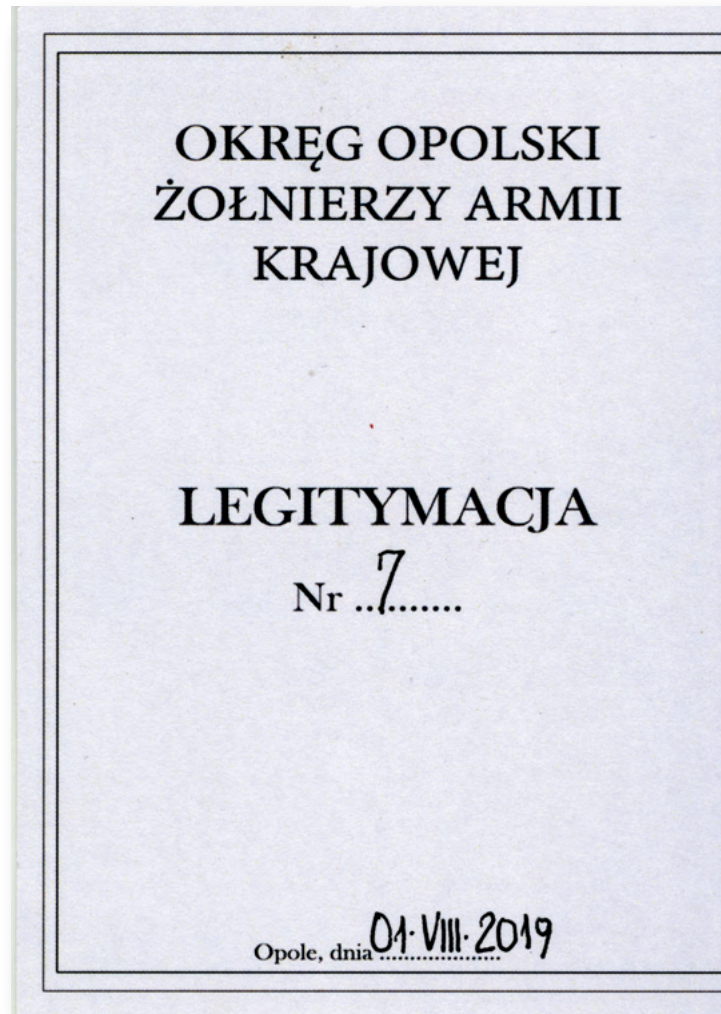
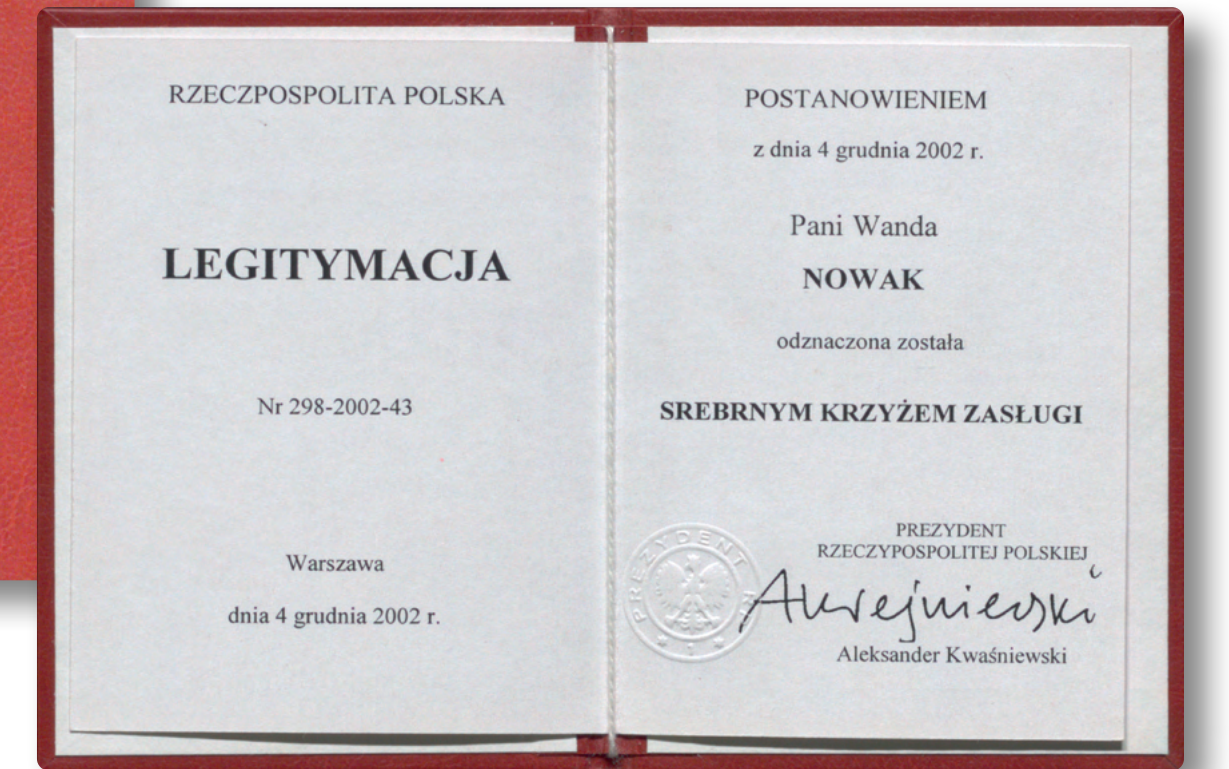
Wanda Nowak

Wanda Nowak podczas uroczystości na Górze św. Anny
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3859/2/7

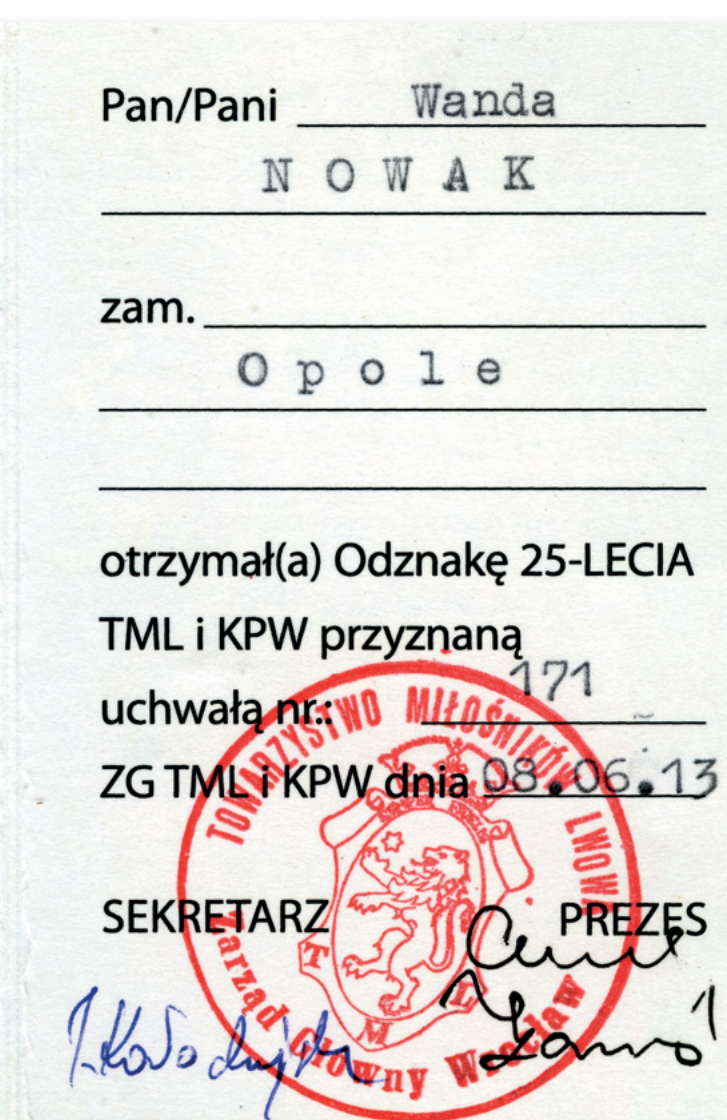
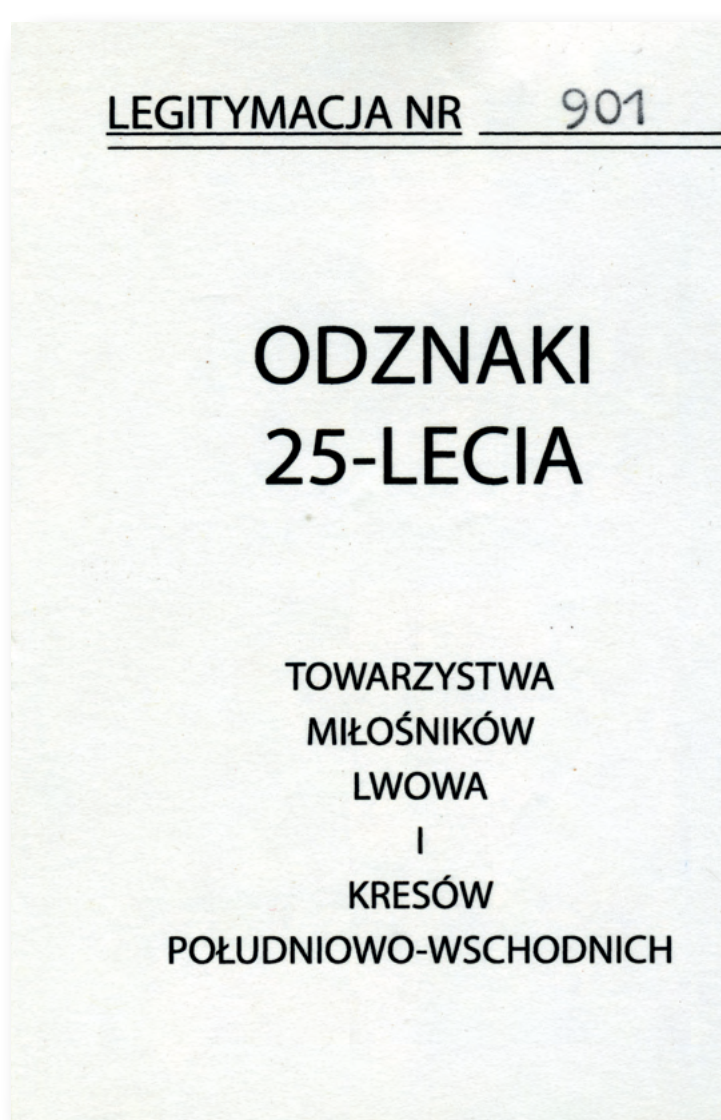
Legitymacja odznaczenia
Srebrnym Krzyżem Zasługi, 2002 rok
Archiwum Państwowe w Opolu,
sygn. 45/3859/1/12

Legitymacja medalu pamiątkowego za zasługi dla Okręgu Opolskiego Związku Żołnierzy Armii Krajowej, 2019 rok,
Legitymacja odznaki 25-lecia Towarzystwa Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich, 2013 rok
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3859/1/12

Dom rodzinny, nabyty w 1958 roku
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3859/2/7

Legitymacja odznaki 25-lecia Towarzystwa Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich, 2013 rok
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3859/1/12

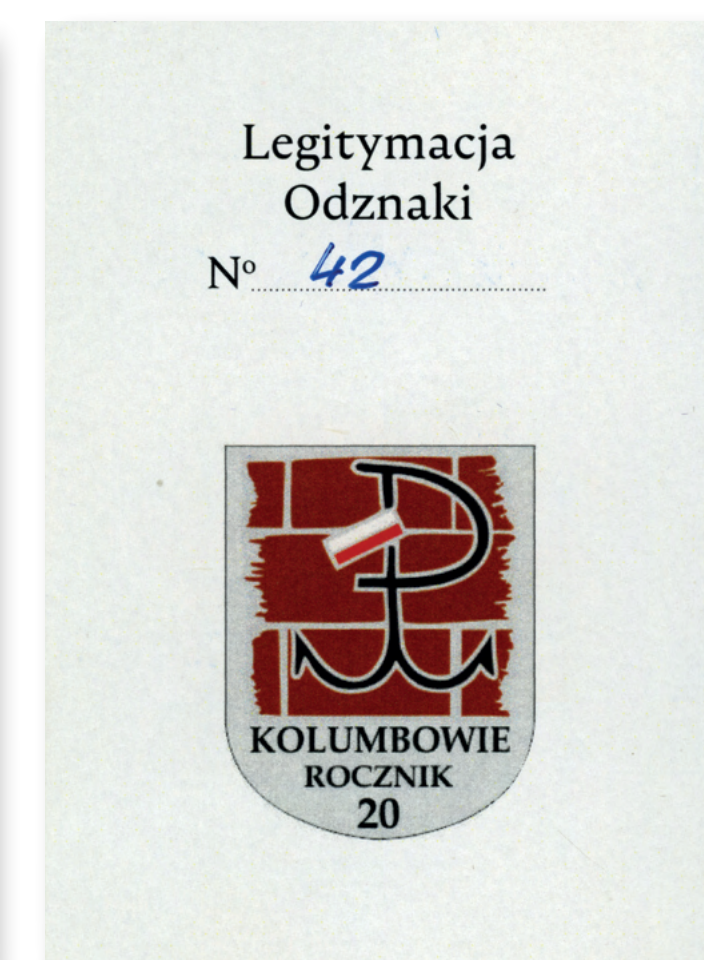
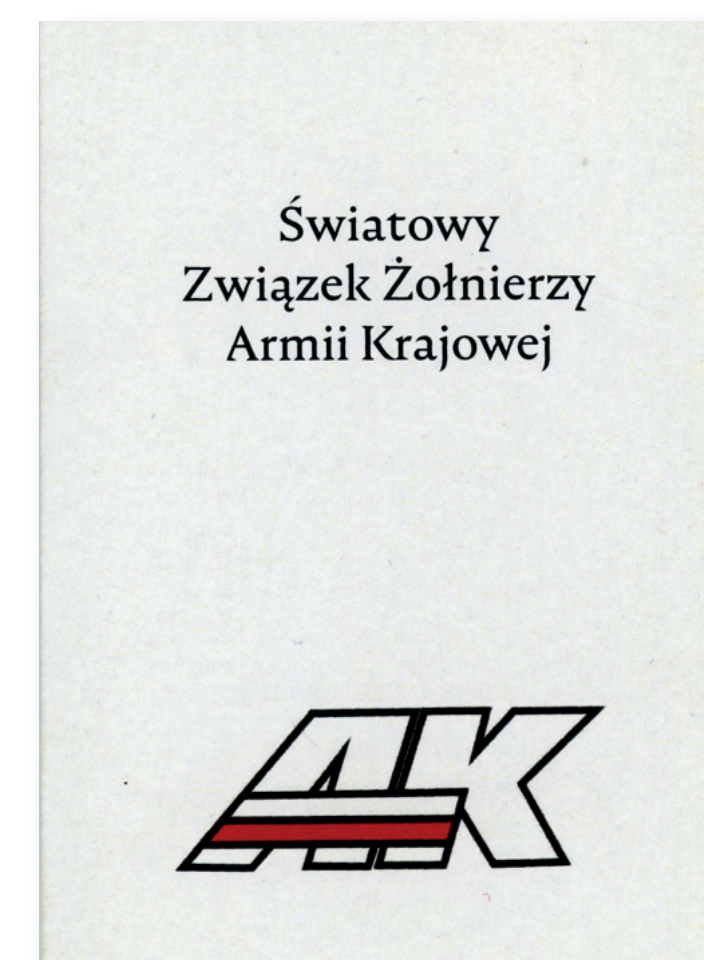
Wanda Nowak, z d. Żubow
ul. 3b, 7, Górze św. Anny
45-601 Opole

Legitymacja

W dniu 19 września 1942 roku w Krakowie, pow. Nowy Sącz, w rodzinie Nowaków, urodziła się Wanda Nowak, córka Stanisława Nowaka i Marii Nowakowej, z domu Janowskiej. W 1945 roku wstąpiła do Armii Krajowej, walczyła w szeregach 22 Pułku Piechoty, walczyła w szeregach 22 Pułku Piechoty, walczyła w szeregach 22 Pułku Piechoty...

ca. personalnie i w tym celu, w celu wyrażenia miłości do Ojczyzny, wstąpiła do Armii Krajowej. W 1945 roku wstąpiła do Armii Krajowej, walczyła w szeregach 22 Pułku Piechoty, walczyła w szeregach 22 Pułku Piechoty, walczyła w szeregach 22 Pułku Piechoty...

Zyciorys napisany przez Wandę Nowak, 1998 rok
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3859/1/3

Legitymacja Odznaki Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej „Kolumbowie Rocznik 20”, 2018 rok
Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3859/1/12

ARCHIWA PAŃSTWOWE
ARCHIWUM PAŃSTWOWE W OPOLE